

DNE 3. MARCA V CHICAGU SLAVJE PROLETARCA

Pomoč Rusije Nemčiji utegne razširiti vojno

NAKANE ZA OFENZIVO NA OLNJA POLJA V MALI AZIJI. — PRIPRAVLJANJE TURČIJE ZA SPOPAD NA KAVKAZU. — SODELOVANJE MER BERLINOM IN MOSKVO SE VEČA

Svoj pakt z Nemčijo je Josef Stalin označil lanskega avgusta za "mirovno politiko Sovjetske Unije". Četivčno je umaknil on svoj boj proti nacizmu v name- nu, da bo s tem koristil svoji državi. In res mu je šlo doslej še dokaj po sreči. Ako bi sklenil zvezo z Anglijo in Francijo, bi morala Rusija braniti Poljsko in jamčiti nedotakljivost Finske, Latve, Litvinske in Estonije.

rej je stokrat boljše za vas iti z Nemčijo kot z zavezniki, s katerimi si ne boste pridobili drugega nego vojno.

Predlog za trgovsko zvezo

Vrh tega so nemški trgovski zastopniki predlagali vladi v Moskvi trgovsko pogodbo, ki bi koristila obema deželama. Nemčija rabi sirovine in živila. Rusija industrijske produkte, kemikalije itd. Nemški tehnik so po prvi svetovni vojni v industrializiranju Sovjetske Unije ogromno pomagali. Pod Hitlerjem so morali oditi. V slučaju sporazuma se lahko vrnejo, kajti Rusija jih potrebuje.

Moskva je predlog sprejela in nedavno je trgovske odnose je z Nemčijo izpopolnila z novo, oziroma dodatno pogodbo.

Udarec po Angliji

Mikavna ponudba
Ko je Hitler izjavil, da mu Poljska mora dati, kar od nje zahteva, pa se mu ni hotela ukloniti, je uvidel, da mora v vojno. Kajti če bi zahteval umaknil, bi to pomenilo ponižanje zanj in njegov tretji rajh. Predno pa se je odločil za vojno s Poljsko, in ob enem z Anglijo in Francijo, je hotel biti na čistem z Rusijo. Poznavalci zakulisnih spletk v tej igri pravijo, da je Hitlerjev zastopnik sovjetskemu komisarju vnanjih zadev in Josefu Stalinu v bistvu takole govoril: "Ako sklenete zvezo z Anglijo in Francijo in pomagate Poljski, bo to pomenilo predvsem vojno med Nemčijo in Rusijo. Z njo nimate kaj pridobiti, izgubite pa lahko mnogo. Ni vredno, da bi tvegali sto tisoče življenj svojih ljudi za Poljsko. Vredno pa je, da si Poljsko razdelimo. Ko naša armada zmaga, pošljite vi na Poljsko svojo armado, ki naj si jo osvoji polovico. Večina prebivalstva v vašem delu je ukrajinska, torej lahko rečete, da imate do nje moralno pravico. Dalje je vam Nemčija v tem slučaju pripravljena dovoliti vzeti pod svoj vpliv in zaščito baltične dežele in Finsko. To-

Zastopniki Nemčije za sklenitev politične zveze z Rusijo so imeli poleg ponudb za teritorijalne in materialne pridobitve še eno važno točko. Rekli so v bistvu: Glejte, kako je vas Anglija in z njo Francija ignorirala, ko sta sklenili z nami monakovski sporazum! In verjemite, da bi se v Parizu in Londonu zelo veselili, če vas bi pripravili v vojno z nami. Ali ni za vas pametnejše, da jim poplačate ponižanje, v katerega so vas potisnili leta 1938?

Istočasno, ko so se vršila ta tajna pogajanja Nemčije z Rusijo, so se vršila v Moskvi tudi pogajanja med Anglijo, Francijo in Rusijo za vojno zvezo proti hitlerizmu. Stalin se je končno odločil zavreči načelo kolektivne varnosti in borbi proti "agresorjem" ter sklenil (Nadaljevanje na 2. strani)

NAPADI NA UPRAVITELJE WAGNERJEVE POSTAVE

Kongresna komisija, ki preiskuje delo odbora, kateri upravlja Wagnerjev delavski zakon za uravnavanje odnosov med delavci in delodajalci, je dobila nadaljnih \$50.000, da skonča zaslišanja. Na gornji sliki na desni je predsednik AFL Wm. Green in kongresnik Howard Smith iz Virginije, predsednik omenjene komisije, kateremu Green zatruje, da je odbor Wagnerjevega zakona (National Labor Relations Board) silno pristranski (v prid CIO), vrh tega še skrajno nesposoben, dočim je zakon sam na sebi dober in se ga lahko izboljša le z par spremembami. Toda v odbor naj predsednik vsakakor imenuje vestnejše, pravimejše ljudi, pravi Green. Ampak tudi John L. Lewis je z odborom nezadovoljen. Vzrok je pač, da ima odbor opraviti več v reševanju sporov med unijami, kakor pa med unijami in delodajalci.

PRESOJANJE DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Paul Petrillo v Philadelphiji. Star 44 let, krojač po poklicu, je bil 23. februarja obsojen v smrt. Bil je eden izmed članov skupine, ki se je pečala z zavarovanjem nič hudega slutečih ljudi, jih zastrupevala in nato izterjaval posmrtnine. Zaslužil je s tem delom mnogo več kot bi mogel s krojaštvom. Ko mu je bilo na sodišču sporočeno, da bo moral na električni stol, je poblebel in se začel tresti. Ampak je bilo prepozno. Morda je ob enem pomislil tudi na ljudi, katerim je ugonobil življenje. A prejkone je mislil samo nase, kakor takrat, ko se je sebi v korist odločil druge ubijati.

Delavci v industriji poljedelskih strojev v Chicagu so McCormickovi družini z glasovanjem dokazali, da mislijo na svojo unijo resno. To je obrat, v katerem ima zgodovinsko poglavje tragedija na Haymarketu in za njo pa smrtne obsodbe nad ljudmi, ki zločina niso izvršili. Potem je bila ta industrija vseskozi "odprta delavnica", sedanji krizi se je večina njenih delavcev organizirala pod okriljem CIO. Omenjena rodbina se je odločila, da unije ne bo priznala. Pa jo bo morala, kar bo zanjo pametnejše, kakor pa ponoviti haymarkske poglavje v novi obliki z novimi žrtvami.

Emma Goldman je bila v Zedinjenih državah glavna voditeljica anarhistov. Po vojni je bila deportirana v Sovjetsko Rusijo. V nji ji je bilo življenje tako zoporno, da je hotela nazaj v katerokoli kapitalistično deželo. Zed. države je niso marale več. Dobil je časna zavetja v nekaterih evropskih "buržvaznih" deželah in končno v Kanadi, kjer se je pečala z golzi razkrivanjem komunistične taktike v Rusiji. Stara je 70 let. Dne 17. februarja jo je v Torontu zadel na ened delu života mrtvoud. Nekeč je bila Emma Goldman dinamična sila. V razvoju radikalizma v Ameriki ima poglavje, ki ji ga zgodovinarji — taki ali taki, ne bodo mogli prezreti.

V Nemčiji ni prijetno. Pol milijona njenih prebivalcev ima v ameriških konzulatih aplikacije za izselitev v Zedinjene države.

Socialni zakoni imajo vrednost v marsičem. Na primer: Pri Chryslerjevi družbi so lani stavkali delavci in vprašali za brezposelnostno zavarovalnico. Zadeva je šla od instance do instance. Končna merodajna oblast je odločila, da delavci, ki so zastavkali, niso upravičeni do brezposelnostne zavarovalnice, a deležni so jo vsi drugi, ki so vsled prekinjenja obra-

Waukegančani posetijo slavje Proletarca

Iz Waukegana poročajo, da so najeli poseben avtobus, ki pripelje goste iz njihne naselbine, 30 po številu, na slavje Proletarca. Ako bo vreme ugodno, jih pride iz Waukegana in North Chicaga mnogo tudi s svojimi avti.

Illinoiska soc. stranka sklivala konvencijo

Odbor illinoiske socialistične stranke sporoča, da se bo vršila konvencija za to državo v nedeljo 21. aprila v Chicagu. Vsak klub ali lokal ima pravico izvoliti pet delegatov. Odbor bo konvenciji predlagal, da naj nominira kandidate v vse državne urade. Nadeja se, da bo mogoče dobiti v času počitnic dijake, ki bodo šli po državi pobirati podpise na peticije. V ta namen bo ustanovila poseben sklad, da se bo moglo kriti izdatke s tem poslom.

Imovina in članstvo SNPJ

Iz poročil odbora SNPJ je razvidno, da znaša njena imovina nad osem milijonov dolarjev, število članov v obeh oddelkih pa nad 52.000. Napredovala je zelo v članstvu in v imovini.

Volitve za delegate na socialistično konvencijo

Te tedne se vrše volitve za delegate na konvencijo socialistične stranke, ki se bo vršila 6.-8. aprila v Washingtonu, D. C. V Illinoisu imamo pravico izvoliti 20 delegatov. Edfni kandidat izmed članov JSZ za delegata je Anton Garden. V klubu št. 1 smo volili dne 23. februarja. Kdor izmed naših članov še ni glasoval, naj pride v urad Proletarca, pa mu bo tajnik Pogorelec radevolje izročil glasovnico. Volitve se zaključijo 14. marca.

Stanie SSPZ

Gl. tajnik Wm. Rus je na seji gl. odbora SSPZ poročal, da je imel ob zaključku leta oddelek odraslih 6992 članov, mladinski pa 2778. V imovini so lani napredovali za nad \$80.000, v članstvu pa narasli za 356 certifikatov. Skupna imovina SSPZ znaša nad \$965.000.

Še ena obletnica

SNPJ praznuje letos 15-letnico postanka angleško poslujočih društev. Prvo — Pioneer, se je ustanovilo leta 1925 v Chicagu. Sedaj jih ima že blizu sto. Tvorijo jih večinoma tu rojeni Slovenci.

Za najjačjo mornarico na svetu

Zed. države nameravajo potrošiti v bodočem fiskalnem letu za jačanje svoje vojne mornarice blizu eno milijardo dolarjev, ali več ko kdaj prej v nemu letu.

Triumfalni jubilej 35-letnega dela in borbe

Malokateri delavski list v tej deželi, neglede v katerem jeziku izhaja, je bil v stanju vztrajati toliko let kot Proletarec. Zato je njegov jubilej 35-letnice na polju delavskega tiska res redek dogodek.

Njegove težave v boju za ohranitev niso bile nič manjše kot one drugih listov, ki bodisi še obstoje, ali ki so prenehali. Prednost Proletarca pa je bila v tem, da je imel okrog sebe v vsaki krizi dovolj jako skupino, ki je hotela vztrajati. Zasluga teh je, da je bila skozi vseh 35 let premagana vsaka, navidezno še tako nepremagljiva ovira.

Bili so dnevi, ko je v njih marsikdo obupal in stopil na stran. Prišli pa so drugi in nadaljevali.

Izdajati v tej deželi načelno delavski list je težavno delo ne samo med malimi narodi, kakor je naš, nego tudi med Američani. V dobi, od kar izhaja Proletarec, je bilo ustanovljenih in prenehalo že na stotine angleških socialističnih in drugih delavskih listov. Kljubovali so oviram dokler so mogli in omagali v njih.

Nemalokrat je bil upravni odbor Proletarca na pragu vprašanja, ali naj še nadaljuje, ali pa je boljše v očigled tolikim težavam napore opustiti. V vsakem teh resnih dni, ko je izgledalo, da ne bo šlo, je končno vendarle zmagalo vztrajanje.

Tudi sedaj je borba za ohranitev tega lista prav tako težka, kakor je bila njegova prva in naslednja leta. V sedanji krizi je izgubil mnogo naročnikov.

Le premnogi delavec se v slučaju stiske odloči opustiti delavski list najprvo. Tudi če ima denar za druge liste, za delavski časopis ga mu gotovo zamanka.

Velika izguba za Proletarca so agitatorji, katerih ni več med živimi. Mnoge izmed naših pokojnikov ni v marsikateri naselbini v agitaciji nihče nadomestil. To je bil za ta list težak udarec.

Veliko bivših agitatorjev je še živih, a so mrtvi za Proletarca, bodisi vsled ostarelosti, brezposelnosti, naveličanosti ali pa vsled razočaranja, ker se svet v času njihovih aktivnosti ni hotel razvijati kakor so oni pričakovali.

Mnogo škode so povzročile Proletarcu in gibanju, kateremu je glasilo, zamere.

Ljudje, o katerih bi mislil, da so prevdarni in v prepričanju repremakljivi, so se maščevali nad listom radi malenkostnih zamer ali sporov, katerih jim ni bil čisto nič kriv. Tako se je dogajalo prej in se dogaja še danes.

Tudi kritike so napram delavskemu listu ostreje kakor drugim. Temu ni všeč to, komu drugemu ono pisanje, pa protestira in obsoja.

Listi tujerodcev v Zed. državah, kot je Proletarec, so čedalje bolj prizadeti tudi vsled ukinjenja priseljavanja. Vsako leto izgubimo naročnike, ki so bili njegovi čitatelji mnogi od ustanovitve lista, drugi 10, 15, 20 let in več. Pobira jih smrt.

V delavskem gibanju je zmeda. Unije so v razkolu. Stranko, za katero agitira Proletarec, je med prejšnjo svetovno vojno

(Nadaljevanje na 4. strani)

CERKVENI VELJAKI PREDLAGALI NAČRT ZA SPRAMO MED UNIJAMI

Za ameriške unije ni nič kaj vzpodbudno, da jih morajo klicati v slogo celo cerkvene organizacije. Dne 18. februarja so izdale proglaš, v katerem pravijo, da so delovale za temeljne zahteve organiziranega delavstva in imajo zato pravico svetovati, še bolj pa radi tega, ker je delavstvo njihovih versved sporov med AFL in CIO materialno prizadeto.

gotovo ni v korist."

Ta klic unijam je podpisal v imenu National Catholic Welfare Conference sociolog Msgr. John A. Ryan; rabi Edward L. Israel, eden izmed vodilnih članov centralne konference ameriških rabijev; Rev. James Myers, predstavnik zveze protestantovskih sekt, zvana Federal Council of the Churches of Christ in America.

"Vi v unijah zahtevate, da se delodajalci v sporih z vami spondejo ob omizju in se domenijo z zastopniki unije, kako rešiti spor pošteno za obe strani ne da bi se morala ena ali druga stranka, ali obe, podati v težke boje in materialne izgube. Čemu se ne bi držale tega pravila tudi unije? Naj torej pridejo k mizi zastopniki CIO in AFL in se domenijo, kako končati spor, ki delavstvu

STARO VARANJE Z "ZNIŽAVANJI" DAVKOV

Večina kandidatov v politične urade ne zna obljubljeni drugega kakor znižanje davkov. V državah, kjer je tvegljavjen takozvani prodajni davek na vse, kar kdo kupi, obetajo politiki to "nadlego" odgnati, čim bodo izvoljeni. Volilce imajo za naivneže — najbrž ne po krivici — pa jih manjijo z obljubami, ki so neizvedljive. Mnogo teh kandidatov je tako plitkega znanja, da se res obnašajo kakor da je vsa bodočnost odvisna od njih. Taki so najnevarnejši. Obetajo odpraviti korupcijo in znižati

pa obljubljujejo kaj drugega, kar ne mislijo izvršiti. Takozvani prodajni davek ni edini, ki je naložen na ramenta vsakoga človeka.

Alkoholne pijače, cigarete, gasolin itd. obdavčujejo vse oblasti — od zvezne vlade pa skozi do občinskih uprav. Vsaka povprečna ameriška družina plača zvezni vladi \$10 na leto davka od sladkorja. Vsakdo, ki pokadi povprečno paket cigaret na dan, plača z njimi v federalno blagajno \$21.60 na leto, vrh tega pa od njih še razne lokalne davke.

Naj bo človek še-tako reven, tudi če nima prav nikake imovine, živeti mora. Vse, kar porabi, mora plačati. Od vsake stvari, ki jo kupi, gre kakih 10 odstotkov za indirektno davke. Od mnogih stvari več kot deset odstotkov. In prva briga politikov po izvolitvi je, kako davke še bolj zvišati in to na take načine da bi ljudje ne spoznali, da sploh plačujejo davke.

Brez davkov ne gre in ne bodo odpravljani. Lahko pa jih bi politiki, ki z njimi upravljajo, porabili ljudstvu namesto zgolj sebi v korist.

Prosvetna matica in bodoči zbor

Delovanje na prosvetnem polju je med malimi narodi — posebno v izseljeništvu, najtežavnejše. Običajno imajo nasprotne sile vsled sedanjega sistema veliko več gmotne in takozvane moralne opore, nego oni med delavstvom, ki se poleg svojega dnevnega dela za preživljanje trudijo in gmotno pomagajo v kulturnih društvih, v delavskih akcijah, v stvarkah in kjer sploh morejo koristiti ljudem.

Ker bo to eno najvažnejših točk dnevnega reda XII. zbora JSZ in Prosvetne matice 4.-6. julija v Clevelandu, priporočamo vsem društvom podpornih jednot in zvez, kulturnim društvom, slovenskim domovom itd., ki so včlanjena v Prosvetni matici, da se potrudijo poslati delegate. Ker jih društva večinoma ne bodo mogla plačati, kajti to je eno izmed neplačanih del, ki ga vršimo po deželi od početka našega gibanja, priporočamo, da se, kakor doslej, poišče v vsakem društvu koga, ki bi bil pripravljen prevzeti delegatstvo na svoje stroške. Kjer le mogoče, pa naj del financiranja prevzame tudi organizacija, ki delegata pošlje.

Volitve se prično meseca maja, a je potrebno, da se nanje pravočasno pripravimo in pošljemo v Cleveland čimveče zastopstvo.

V NEDELJO 3. MARCA
V CHICAGU
DAN PROLETARCA

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00. Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz
Business Manager: Charles Pogorelec
Asst. Editor and Asst. Business Manager: Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00. Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864.

Hitlerjev "socializem"

V Monakovu je dne 24. februarja praznoval tretji rajh dvajsetletnico postanka nacizma, to je, programa nemške narodne delavske socialistične stranke, ki ga ji je narekoval tedaj še malo znani nemški nacionalist Adolf Hitler.

Na omenjenem slavju je bil on glavni in edini govornik. Njegov samoljubni "jaz" je bil najbolj pogosto rabljena beseda, kakor v vseh njegovih govorih.

Čuli ga niso samo v Nemčiji, kjer so ga morali poslušati vsi, ampak tudi v demokratičnih deželah, četudi jih je po jesi-harsko napadal. Kajti radio družbe v Zed. državah in drugod, kjer je dovoljeno poslušati tudi druge, ne samo predstavnike vlade, so njegov govor radevolje raznesle v vse kote svojih dežel.

Priložnost te obletnice je Hitler porabil za navduševanje nemškega ljudstva, ki ga je "osvobodil" in ga naučil verjeti, da so topovi boljše nego maslo. Z glasnimi poudarki in histeričnimi izlivji svojih besed mu je pravil, kaj vse je storil za nemški narod v 20 letih. Oborožil ga je, zavrgel versaillesko pogodbo in Nemčiji razširil "življenski prostor" (na stroške Čehoslovaške, Avstrije in Poljske, česar ni poudaril). Zagotovil je svoje ljudi, da je to šele začetek, zato žrtve ni še konec, toda bodo Nemčiji v njeni zmagi bogato poplačane. Z osvajanji v Evropi ni še končal, je izjavil, kajti veliko je še krajev, ki bi morali biti njeni.

Napadel je "židovski mednarodni kapitalizem" in demokratične dežele. Pod to oznako so Nemci naučeni stresati jezo nad Anglijo, Francijo in Zed. državami. Dalje nad onimi malimi demokratičnimi deželami, ki nečejo na slepo sprejemati Hitlerjevih ukazov.

Norčeval se je iz bogatih kapitalističnih dežel, ker vzlic izobilju ne morejo odpraviti revščine in brezposelnosti.

Pohvalil se je, da je v Nemčiji brezposelnost docela iztrebil, in bedasta nacijska masa mu je ploskala, ker v svojem nauhuškanju ne zna pomisliti, da tudi v kaznilnicah v kapitalističnih demokratičnih deželah ni brezposelnosti. Hitler jo je odpravil na enak način, kot je odpravljena v ječah in prisilnih delavnicah vsepovsod.

Norčeval se je iz nemške demokratične republike, katero so mu s svojo zaslepljeno taktiko pomagali uničiti na en način zavezniki in na drug način komunisti, ni pa omenil, da je pod njim postal življenski standard v Nemčiji vzlic "odpravi brezposelnosti" znatno nižji kakor je bil predno je on prevzel vaje-ti države.

Obletnico postanka nacijske stranke praznuje Hitler s svojimi pristaši vsako leto. Do lani je v svojih govorih grmel proti Rusiji, komunizmu, Stalinovemu "azijskemu barbarizmu", "ušvi boljševiski masi" in "židovskemu komunizmu". Kadar Hitler zmerja res zmerja. Njegova knjiga Mein Kampf je zračalo tega, kar je mislil o komunistih in Rusiji. Pokazal je to tudi nemškimi komunistom, ki so užili skupno s socialisti in Židi vso njegovo sadistično jezo čim je dobil oblast.

V soboto 24. februarja, ob 20. obletnici nacizma, pa se je Hitler rogal Angliji, ker ji ni uspelo skleniti zvezo z Rusijo, pač pa se je posrečilo NJEMU. Vsed tega Rusi niso več "ušvi", in Stalin ni več "azijski barbar". "Židovskega komunizma", ki ga je napadal vsa leta do lani kot največje zlo na svetu — sploh za edino stvar, radi katere je nastal nacizem, zdaj več ne blati.

Zidje, ki so mu bili prej "mednarodni komunizem", so zdaj v njegovih govorih le "objestni, kruti mednarodni kapitalizem", zavarovani z demokracijo, kateri pa bije po zaslugi nacijske smrtna ura.

Hitler se je v svojem dolgem govoru pogostoma pohvalil, kako je zgradil "narodni socializem" v Nemčiji.

Ce se bo politika Moskve in Berlina še razvijala v tem pravcu, bo Hitler 24. februarja prihodnje leto hvalil ne le svoj "narodni socializem", nego tudi "ruski narodni komunizem".

Karl Marx bi se nemalo začudil, ako bi vstal iz groba in videl to potvorbo "socializma" — to čudno zvezo smrtnega sovražnika marksizma s samopostavljeno predno stražo marksizma.

Zveza diktatur v Berlinu in Moskvi je delavstvu nauk, da diktatorji niso in ne morejo biti graditelji socializma, pač pa lahko potvarjalci pomena te besede. To kar počno, je le nadaljevanje kajzerizma in carizma v novih oblikah, ki so negacija marksizma in demokratičnemu mednarodnemu socializmu smrtno sovražne.

Za delo ni nadomestila

Neki republikanski kandidat je na svojem shodu mladini izjavil, da ni za delo v privatni industriji nobenega nadomestila. Hotel je s tem reči, da so to najboljše dela. Ampak država na so še boljša. Seveda ne pri WPA. To je prezrlo poudariti.

Tudi je pozabil omeniti, da je milijone ljudi prišlo ob delo pod administracijo njegove stranke, da ga pod demokratično niso dobili nazaj, in da ga jim na tak način tudi republikanska, čeprav zmaga, ne bo mogla vrniti. Sicer pa bomo morali do novembra od kandidata poslušati vse sorte budalosti.

NASPROTNIK VOJNE NA FRONTI

Clement Attlee je eden izmed voditeljev angleške delavske stranke. Vojno je skušal preprečiti kolikor je bilo v njegovi moči in je šel v ta namen lansko pomlad na obiske v evropske glavne mesta. V Berlinu je apeliral na Hitlerja in v Rimu na Mussolinija, da naj s svoje strani pomagata miru. Mnogi v Angliji so Attleju zamerili, čed, da to, kar počne, je sanjski pacifizem. Ko je pa nastala vojna je šel Attlee, ki je bil precej časa predsednik poslancev delavske stranke v angleškem parlamentu, tudi na fronto v Francijo. Gornja slika ga prikazuje v spremstvu angleških častnikov, ki mu razkazujejo del obrabne črte, ki je je v Franciji v vojni z nacijo dobila vsa obrabljena angleška armada.

PREDLOG A. F. L. ZA ZDRUŽENJE Z UNIAMI C. I. O.

Ko je John L. Lewis izjavil, da so unije pod njegovim vodstvom pripravljene na združenje z AFL, ako se jim izda čarter takim kot so, in da on v tem slučaju ne bo kandidat v odbor AFL, so mu odgovorili, da je njegova ponudba pesek v oči članstvu CIO. Kajti združenje ni vprašanje čarterjev, nego vprašanje v jurisdikcijskih vprašanjih. Unije, ki se zdaj bore druga z drugo na istem polju za uveljavljanje, je treba sporazumno zediniti v eno, dočim bi Lewisov predlog, ako se ga sprejme, pomenil, da bi se borba med njimi nadaljevala, četudi pod skupno streho.

Zato AFL prej ko slej predlaga da naj CIO in AFL izbere ta nepristranski posredovalni odbor, katerega naloga bo dognati, koliko članov imajo unije CIO in koliko AFL, kolikšni so njih dohodki in kako so trošile svoj denar. AFL pravi, da je to potrebno dognati zato, ker CIO nikakor neče dati na svoji konvencijah in ne javnosti števil, ki bi bile točne bodisi glede njih članstva ali dohodka in potroškosti. Dalje AFL trdi, da so mnoge unije CIO organizacije le na papirju. Računska preiskava pa bi dognala, koliko ima vsaka resničnih članov, to je takih, ki članarino plačujejo, ne pa paradirajo samo za število na papirju. Ko bo to računsko pregledovanje končano, se naj zastopniki obeh skupin zberejo in sporazumno rešijo vprašanje jurisdikcijskih sporov in s tem odpravijo dualne unije, oziroma jih združijo v enote in s tem odpravijo vzrok za nadaljevanje borbe med njimi.

Ko bo to izvršeno, se naj skliče konvencijo, na kateri bodo imele vse unije enakopravnost in vsakdo, tudi John L. Lewis, pa pravico kandidirati v ekskuzivno AFL. Lewisov predlog za sprejem unij CIO v AFL je po mnenju voditeljev slednje bil neiskren, ker ve, da bi to ne bilo nikakršno združenje. Na drugi strani pa trdi Lewis, da so pogojji AFL za unije CIO nesprejemljivi, ker bi se morale nekatere razpustiti v korist prizadetih sedanjih unij AFL.

Dasi so mnogi Lewisovi argumenti dobri, je število tistih odbojnikov unij, ki smatrajo, da je on s svojo trdovitostjo ovira združenju, čezdalje večje. V teh bojih sta postali dve veliki uniji samostojni rajše kot da bi pripadale eni ali drugi skupini. To sta unija oblačilnih delavcev ILGW in pa unija tiskarjev, ki je bila izključena iz AFL. Prvo imenovana unija je nekaj časa bila v CIO in nato vsled nesoglasja z J. L. Lewisom odstopila.

Tudi predsednik Roosevelt je mnenja, da je Lewis kot oseba bolj ovira združenju kakor pa William Green. Ampak od združenja bo moralo vzlic njima priti, ker ima unijsko gibanje vsled nesloge ogromno škodo. Lewis in Green je ne obetujata, pač pa milijoni, ki morajo delati za vsakdanji kruh v tovarnah in rudnikih.

LEVIČARSTVO V JUGOSLAVIJI IN V ZEDINJENIH DRŽAVAH

Sodrugji iz Jugoslavije nam poročajo, da se je v njihovi deželi spet pojavil "levičarski" val, kakor po svetovni vojni, ko je bila celo primitivna Makedonija, Črna gora itd. polna "komunistov".

Urednik tega lista je o tem pisal Etbinu Kristanu, ker je on deloval toliko za resnično delavsko gibanje v Sloveniji in drugod kot le malokdo.

Vrh tega je šel tudi skozi prejšnji komunistični val, kajti baš on dni se je boril proti razkrajanju socialistične stranke Jugoslavije in za ljudstvo v splošnem v skupščini, na shodih in v časopisu. Ako bi ljudje znali čitati, bi brali govore, ki jih je imel v skupščini in bi se iz njih res kaj naučili. Ampak razumeti take govore morejo le zreli ljudje.

Etbin Kristan pravi v pismu uredniku med drugim tole: "Obnovljenemu levičarstvu v Jugoslaviji se prav nič ne čudim. Ta pojav se mora presojati psihološko. Ponavlja se to, kar se je godilo v času boljše- viške revolucije. Romantika je močnejša od kritičnega duha, kar je posledica politične nezrelosti, za katero je v Jugosla-

RAZNOTEROSTI POMOČ RUSIJE NEMČIJI UTEGNE RAZŠIRITI VOJNO

Bridgeport, O. — Seja kluba Naprej št. 11 JSZ dne 17. feb. je bila povoljno obiskana, čeravno je bilo tudi omenjenega dne slabo vreme, kakor ob priliki predprešle seje. Tudi omenjenega dne je snežilo in deževalo, da bi si bil moral obuti dokolenke, če bi si hotel protektirati noge pred mokroto.

Ne vem, kako to, da vselej, kadar ima naš klub sejo, je slabo vreme. Pred par leti nam je nagajalo na vse dneve, ki smo si jih dočeli za piknik ali kake druge prireditve kluba, zdaj pa se je vremenska nepravilna lotila naših sej. Tako je takrat nastala v času suše prišlovica, da naj naš klub priredi piknik, pa bo prišel zaželjeni dež.

Na seji smo imeli zelo dobro razpravo, posebno o današnjem položaju in o politiki diktatur. V diskuzijo so posegli skoro vsi navzoči. Dasi so bila mnenja različna, smo bili tudi po končani razpravi prijatelji drug z drugim. Take razprave so potrebne, ker se v njih izčistijo mnenja.

Na seji smo govorili tudi o agitaciji za Majski Glas. Treba je vanj dobiti oglasov in napisati zgodovino kluba, ob enem tudi kaj o bodočnosti, ki pa je vsled sedanjih razmer videti jako temna. Govorili smo tudi, kaj storiti, da bomo v agitaciji za Proletarca, Majski Glas in klub čimboljše uspeli.

Sklenili smo, da se skliče konferenco JSZ in Prosvetne matice za vzhodni Ohio in W. Virginijo v nedeljo 26. maja ob 10. dop. Vršila se bo na farmi s. Joseph Skoffa, Barton, Ohio. Ker bo ta konferenca vsled našega bodočega zbora jako važna, bomo o pripravah zanjo še poročali.

Sklepati smo tudi o pripravah za naše majniško slavo, ki se vrši v soboto 27. aprila. Na nji nastopijo štirje kvinteti soc. Zarje iz Clevelanda in tudi ostali spored bo zelo dober. Na plesni zabavi bo igral orkester Louisa Simončiča, tudi iz Clevelanda.

Ker ima soc. Zarja moči, ki znajo predvajati svoje pevske točke v obeh jezikih, bo to spet taka prireditev, na katero je vredno priti. In ob enem častna svojem namenu, to je, proslaviti mednarodnega delavskega praznika. Upam, da ne bo nikogar v teh krajih, ki si ne bi rezerviral sobote 27. aprila za poset našega skupnega majskega slavja.

V soboto 30. marca bosta imeli skupno prireditev društvi št. 13 in 640 SNPJ v društveni dvorani na Boydsvillu. Obe sta v federaciji SNPJ in društ. št. 13 SNPJ tudi v Prosvetni matici. Udeležite se tudi njihove prireditve.

Razmere v teh krajih gredo na slabše iz dneva v dan. Jeklarska kot premogovna industrija hirati, slednja posebno vsled strojev, ki izpodrivajo delavce. Armada brezposelnih se večja.

Pred leti si ob reki Ohio videl milje daleč proti Pittsburghu ali Cincinnatiju tovarne, oziroma jeklarne, iz katerih se je noč in dan valil dim. Danes stoji le še tu in tam katera, ki pa je vsa prenovljena za produkcijo po modernih načinih. To je, v njih delajo večinoma stroji namesto ljudi. Druge so podri, ali pa stoje v znamenju razpadanja in čakajo enakega konca. Isto je s premogovniki. Bodočnost delavske mase, malih trgovcev in obrtnikov je temna.

Toda mar se ta masa kaj potruditi, da bi preprečila še večjo nevarnost, ki ji preti? Rekel bi, da so redki, ki se brigajo, kaj storiti da si izboljšajo razmere. Ostali se samo jeze, rentacij, mečejo očitke vsakrized in živovarajo. Za odpravo vzrokov sedanjih razmer se trudi prav malo delavcev. Ker jih je malo, so njihove težkoče tolikšne, da ne morejo beležiti uspehov v svojih naporih in bojih, katere vrše vsemu delavstvu v korist. Ali bo ljudstvo kdaj izpregrdalo? — Joseph Snoy.

Zanimivo

Tu in tam kaka družba zviša meздо. Westinghouse Electric jo je v drugi polovici februarja zvišala 10 odstotkov.

(Nadaljevanje s 1. strani.)
pakt s Hitlerjem. Z njim je pridobil vse to, kar mu je obljubil. Vse, razen Finsko in Turčijo. S prvo je v vojni in se nada, da si jo kmalu podjarmi. Tudi Turčija je odklonila njegove zahteve in se pripravlja na vojno.

Težavna odločitev

Pakt med Berlinom in Moskvo vpričo angleških in francoskih diplomatov je bil ponizanje za Anglijo in Francijo. Toda ko je šla na Poljsko s svojo armado tudi Rusija, ji nista napovedali vojne, pač pa skušale Rusijo še pritegniti za sodelovanje z njima. Nista uspeli. Tako sta imeli vladi v Parizu in Londonu pred sabo mučno vprašanje, kaj, če bo Rusija v sedanji vojni res pomagala Nemčiji? V tem slučaju bo angleško-francoska blokada neuspešna in vojna se lahko vleče v nedogled. Ne le to, ampak v nji se lahko izmučita Francija in Anglija prej nego Nemčija. To bi imelo za ta dva imperija usodne posledice.

Treba je torej računati z Rusijo kot zaveznico Nemčije in se pripraviti za spopad tudi z njo.

Turčija pridobljena

Za boljše v ta namen so si zavezniki strategij izbrali bližnji vzhod in Balkan. Francija in Anglija sta na bližnjem vzhodu organizirali armado, ki je pod poveljstvom slovitega francoskega generala in vojnega voščaka Maxime Weyganda. Steje okrog pol milijona mož. Približno toliko jih ima pod okriljem Turčije. Slednja je bila prijateljica Rusije. Ampak Stalinove zahteve lanskega septembra po skupni kontroli nad Dardanelami so Turčijo pogonale v naročje zaveznikov.

Borba z oljem

Edini namen teh zaveznikih manevrov je Rusiji dokazati, da ji preti vojna, ako misli Nemčijo zalagati z blagom v tolikšni meri, da bo ogrožala

zmago Anglije in Francije. Zavezniki v svoji propagandi podarjajo, kako lahko bo njihovim vojnim aeroplanom uničiti ruska oljna polja in ji zapreti izhod iz črnega morja popolnoma. Ako izzove vojno, ji ne bo mogoče zalagati Nemčijo z oljem, ne z živili in rudami, ker ne bo imela teh stvari, posebno ne olja, niti zasa zadosti.

Rusija se bo morala torej odločiti iti z Nemčijo v še tesnejše zveze in riskirati vojno, ali pa se sporazumeti z Anglijo in Francijo vsaj toliko, da ne bo efektivno nikomur pomagala. Toda če se po dosedanjih znamenjih, se ostanja Stalin na Nemčijo čezdalje bolj; verjetno je, da zato, ker se nada, v slučaju nemške zmage večjih koristi kakor pa ako prepusti Hitlerja porazu. Kajti Stalinova želja je pridobiti v območje svoje države tudi Turčijo, Iran in Irak. Prva ima zanj silno strateško važnost, drugi dve pa sta bogati na olju, ki ga zdaj kontrolirata Anglija in Francija.

Dasi govori Moskva o imperialistični vojni, čed, da je ona proti nji, je resnica ta, da temelji vsa njena sedanja politika na ambicijah starega ruskega imperializma.

Komunisti v Indiji odpravni

Vseindijski kongres, ki je imel vojitve v svoje vodstvo v prvi polovici februarja, je izvolil z veliko večino kandidate Gandhijev liste. Komunistični kandidat Mehendranath Roy je dobil le 183 glasov, Maulana Abul Ka'am Azad, ki ga je odobrili Mohandas K. Gandhi, pa 1,861.

Vojna stane

Japonska vodi nenapovedano vojno na Kitajskem za "novi red v Aziji" že nad par let. Japonsko ljudstvo je začutilo, da mu postaja to čezdalje težje breme. Protesti proti vojnim izdatkom so se vsled tega dogodili tudi v parlamentu.

SPORED, KI GA BO VREDNO POSLUŠATI

Na 3. strani v tej številki je priobčen spored, ki bo predvajan na slavju 35-letnice Proletarca v nedeljo 3. marca v dvorani SNPJ. Je posebnost, kakor je nekaj izrednega tudi dogodek sam.

Govornik bo Etbin Kristan, ki je intelektualno in v borbah v starem kraju in tukaj bil v socialističnem gibanju v prvi vrsti. Borbo za obstanek delavskega tiska pozna, kajti v nji je že približno pol stoletja. Socializem pozna in ljudi. Je pisatelj o ljudeh in eden izmed najboljših teoretikov v socialnih in političnih vprašanjih.

Prizor "Sejalci" je vredna skica tega jubileja. Spisal jo je Ivan Molek. Bil je urednik Proletarca in potem njegov sodruhinik do ustanovitve Prosvete, od onih let nadalje pa pomaga pri Am. druž. koledarju in Maj-skem Glasu.

Ako pogledate v omenjeni spored, boste videli, da bo govornik tudi profesor Maynard C. Krueger, katerega naši ljudje večinoma poznajo. Smatran je za enega najboljših univerzitetnih poznavalcev ekonomske in politične situacije in smo ga čuli o nji že dostikrat razpravljati na shodih in v radiu.

Pevka Louise Kelemenic bo predvajala svoj del č bogatitvi sporeda. Zadnjič je med nami pela na koncertu Save. Avdienci je bilo njeno petje prav všeč.

Posebnost sporeda bo nastop večer Jugg. Omenili smo jih že v prejšnjih dopisih. Ob tej priliki rečemo le, da boste sodili sami. Veseli boste vsi, ki pridete.

Menda ga še ni bilo Proletarčevega slavja, da bi na njemu ne nastopil pevski zbor "Sava", od kar obstoji. Na 35. letnem jubileju bo dala Sava zamah v zaključni točki spore-

da, torej vreden konec vredne proslave.

Izmed mladih nastopi le Ed-dy Udovich. Vili bo ljudem s svojimi zbranimi pesmami veselja in smeha.

Ker že pišemo o posebnosti, je potrebno poudariti, da bo nekaj posebnega na tem slavju tudi nastop Johna Gorska ml. iz Springfielda in njegovega orkestra. Igral bo v sporedu in po končanem programu pa za ples v gornji dvorani.

Mnogi iz drugih nasebin so nam sporočili, da se udeležijo Proletarčevega slavja in gotovo je, da bo velik poset tudi iz naše nasebine.

Po končanem sporedu bodo članice in prijateljice servirale večerjo, potem pa bo plesna zabava tudi v spodnji dvorani. V nji bo igral Puceljev trio.

Tole mi ne gre v glavo?

Zakaj se igralci in igralkе v Hollywoodu, ki se obnašajo na filmski najbolj zaljubljeni, v življenju najbolj nesrečni?

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Cerkve niso navajene dajati, nego le jemati. To ve na primer SDZ v Clevelandu, še bolj ne ljube skušnje s cerkvami pa ima KSKJ. Ze pred nekaj leti so illinoiski državni nadzorniki pri pregledovanju investicij KSKJ njenemu odboru priporočali, naj cerkvam več ne posojajo in skuša vsaj deloma iztirjati, kar so mu dolžne. Na svoji prošni seji je odbor KSKJ sklenil posojila na cerkve likvidirati. Posojevati cerkvam je torej izredno riskirana stvar.

Glasiło JSKJ ne bo več oglašalo "slovenskega" dneva, četudi je njen vrhovni zdravnik dr. Arch poleg Spolarja in Dečmana vodilni član pittsburskega odbora. Tako so sklenili na minuli seji gl. odbora.

JSKJ je politično in versko nepristranska. Tako pravi v svojih pravilih. A dogodil se je čudež, da je bila Diesovi komisiji za preiskovanje neameriških aktivnosti zatožena za zelo komunistično politično organizacijo. Zapisnik seje odbora JSKJ to stvar takole pojasni:

"Do tega (da je bila zatožena) je prišlo, ker je neka navidezno nedolžna, v resnici pa radikalna skupina rabila poleg drugih tudi ime te jednote za svojo reklamo, in sicer brez vednosti in dovoljenja glavnega odbora." — Ker se je s tisto "navidezno nedolžno skupino" družil tudi pittsburski slovenski župnik, bi lahko Dies še njega zaslusal. To bi ob enem dokazalo, kako po nepotrebnem se troši denar za take preiskave. A ob enem ta slučaj tudi priča, da JSKJ le ni tako nepristranska, kakor se dela. Kajti njeno glasilo je oglašalo akcijo naprejevec za njihov "dan", čes, da je prireditelj "nepristranska", dočim Prosvetna matica v JSKJ ne sme dobiti opore, ker je "politična" in "protiverška".

Katoliška cerkev se zanima v sedanji dobi tudi za socialna vprašanja. Nekateri njeni duhovniki, na primer "father" Coughlin se ljudstvu ponujajo za nove Mojzese, Markse in Lenine ob enem "na temelju krščanstva". V Washingtonu so imeli nedavno konferenco katoliški škofje in drugi višji svečeniki, da razpravljajo o socialnih problemih. Sprejeli so socialni program, ki se s prične morda lepo glasi, in to je vse. Kajti kar oni predlagajo, je neizvedljivo. Sistem naj ostane kot je in z delavci se jih naj dobro. Pa ne bo šlo. Volk sit in koza cela, to ne gre.

Finci pravijo, da je boljše umreti v borbi, kakor živeti na kolenih. Čehi so se Hitlerju — katerih vlada je bila na enak način pozvana v Berlin, kakor finska v Moskvo, rajše podali kot riskirali življenja. In zdaj morajo živeti na kolenih. Finci so se rajše uprli. Noben narod ni dal tlačnim narodom toliko inspiracije, kakor finski s svojo

republice, potem vjet in obsojen v smrt, je bil končno z vsemi drugimi ameriški prostovoljci, ki so bili vjeti, oproščen. Akcija za njegovo osvoboditev, ki so jo pred meseci podvzeli naši ljudje v Clevelandu, mu osvoboditve ni pospešila. Čakati je moral do zadnjega.

Se še spominjate? Radniški Glasnik, Daily Worker, Pravda, Izvestja in drugi komunistični listi so poveličevali F. D. Roosevelta v deveto nebo, ker se je postavil na čelo borbe proti nacizmu in za demokracijo. A dogodilo se je, da ga isti listi napadajo, dasi je Roosevelt še zmeom proti nacizmu.

Glavni odbor HBZ se snide 8. marca. Iz razprav v Zajedničarju, iz protestov v društvi in iz boja med odborniki je razvidno, da bo to ena izmed najburnejših sej v zgodovini te največje jugoslovanske podpornice organizacije.

Zmeda v delavskih vrstah
Detroit, Mich. — Aktivnost delavstva v Detroitu na političnem polju je na mrtvi točki. Enako po vsi državi. In isto med našim ljudstvom. Naš narod in naš delavec se ne zaveda kritičnega položaja, v katerem živimo. Največja potreba delavstva je, da bi se združilo in politično organiziralo, kajti le na ta način bi postalo močno in pripravljeno preurediti sedanji sistem. Pa je čisto brezbrizno in v politiki neorganizirano, na industrialnem polju pa razkosano na vse strani.

Med našim ljudstvom se eni izgovarjajo, da je dovolj, ker so v uniji, drugi, da Proletarac ne piše pravi, da največ Fince hvali in Ruse ponižuje, tretji da je socializem premetev in da sploh nikamor ne pridemo. Ta pravi, da bo pustil Prosveto, drugi, da bo ustavil Proletarca in vse pustil. Take izgovore in pojmovanja slišiš in doživljaš v današnjih dneh. Ne vem, kakšen odgovor bi človek na vse to dal, da bi bil na mestu in kaj zalegal. Resnica je, da se nekaterim malo boljše godi, da imajo dobro delo in zaslužek, drugi zopet imajo delo, ki je sezonsko. Nekaj pa je nas takih, da dela več ne dobimo in v sedanji uredbi nismo več upravičeni do življenja. Najboljša za nas bi torej bilo, da gremo tja, kjer ni dela ne jela, nego je večni mir in pokoj.

Boj ko preišljujem današnji sistem, neaktivnosti in mrtvilo delavstva in razdvojenost mase, bolj se mi zdi, da je ves trud in prizadevanje zaman še naprej se boriti ali govoriti o napredku. Ampak vzlic vsemu ne smemo odnehati.

Dnevi minevajo in čas se spreminja. Nismo več daleč, ko bo prišlo bridko razočaranje. Tedaj šele bomo spoznali naše napake in pogubnost mrtvila v delavskih vrstah, a bo prepozno. Drago bo treba plačati naše pogreške.

Smelo trdim, da predno mine leto, bo ves svet zavejovan v vojno, ako se ne dogodi kaj nepričakovanega. Milijone človeških življenj bo uničenih in storjena ogromna materialna škoda. Vse te grozne posledice ljudskih zmot in brezbriznosti za odpravo vzrokov se bodo maščevale nad narodi vsfepoved. Ali se zavedamo, kaj prihaja? Ali se zavedamo, kaj nas čaka in kaj vse težkoga bo treba prestat?

V Washingtonu imamo danes najreakcionarnejši kongres in senat v zgodovini države. Predloženih je že kakih 70 zakonskih načrtov, ki so vsi naperjeni proti delavstvu, demokraciji in civilnim svobodam, nam, najbolj pa proti tujerodcem. Predlagani so zakoni za poostreitev deportacijskih načrtov, za diskriminacije, koncentracijske kempe, registracije z odtiski prstov in proti organiziranju delavcev.

Kdor se hoče pripraviti o vsebini teh zakonskih predlog, naj se obrne na Civil Rights Federation, 1001 Hofman B., ali pa na American Committee

for Protection of Foreign Born, 79 Fifth Ave., New York.

Izmed predlog, ki so naperjene proti tujerodcem, omenjam sledeče: Hobbs Concentration Camp Bill, H. R. 5646; Smith's Omnibus Bill, H. R. 5188; Dempsey's Deportation Bill, H. R. 4860; Starnes Deportation Bill, H. R. 6724; Stewart's Registration Bill, S. 2830; Reynolds Registration Bill, S. 409.

Vse te predloge so v odsekah in čakajo, da bodo predložene zbornici v razpravo in sklepanje. Ako se delavstvo ne zgaane in dovolj močno protestira, bodo sprejete, in posledice od njih, ki pridejo na delavstvo, bodo težke. Kdo bo tega kriv? Koga bomo dolžili? Kar priznamo, da krivdo lahko le sebi pripišemo, kajti vsega tega smo sami krivi in nihče drugi.

Poglejmo današnji razkol in borbo med unijami CIO in AFL. Ali bo delavstvo to početje J. L. Lewisa in Greena mirno gledalo? Mar ni že skrajni čas napraviti temu konec in poslati omenjena dva voditelja v pokoj, ako se hoče delavstvo združiti in napraviti red med seboj?

Letos imamo predsedniške volitve. Delavstvo nanje spet ni pripravljeno, da bi nominiralo in izvolilo svoje kandidate. Nad 10 milijonov delavcev je organiziranih v unijah, pa so politično brez moči. Tudi drugače je nima toliko, da se bi moglo iznebiti dveh voditeljev, ki držita to maso v razkolu in temi, da ne vidi, kaj se godi okrog nje.

V Proletarcu z dne 7. feb. je bil dopis z naslovom "Komentarji iz Detroita". Kar se tiče vsebine, je resnica v njih pogodebna. Tega ne more nihče zanikati. Nekateri, ki se v njih čutijo prizadeti, so vrgli sumnjo za avtorstvo komentarjev iz Detroita na pisca tega dopisa. Ampak kadar jaz kaj poročam ali kritiziram, se vselej podpisem s polnim imenom in za vsak svoj spis se smatram sam odgovornim. Kadar bo kdo prizadet v mojem dopisu, naj bo toliko strpen, da mi odgovori in dokaže da ni resnica, kar sem pisal, kajti le na ta način ostane lahko prijatelji. Moja želja je, da naj urednik Proletarca javno pove, da-li sem jaz pisal dopis pod naslovom "Komentarji iz Detroita" v Proletarcu z dne 7. feb., ker nočem, da se dolži nepravdo osebo.

Tudi apeliram na tiste, ki pišejo dovtipe in kritike, kateri so resnični, naj se pod njimi podpisajo, kakor se pod vsako svojo stvar jaz. Kaj bi se ball skrivati, če so fakti resnični, kajti pregovor pravi, da resnica v očeh bode. Bodimo tolerantni in v kritikah stvarni, pa bo veliko boljše.

Danes niso več časi, da se spoprime fizično, pač pa, da povemo drug drugemu kar mislimo v duhu znanja. Taka je taktika in delo onih, ki se prištevajo naprednim. Vse govornice po kotih in za hrbtom so dandanašnji brez vsakega pomena.

Današnji časi so dovolj zreli, da lahko stopimo drug pred drugega in si odkrito povemo, kar imamo izraziti. Tiste dobe, v katerih bi si iskali nekake casti, ni več. Nova doba nas sili v stvarne pogovore in razprave, kako naš kritični položaj izboljšati, in pri tem je treba opustiti malenkosti in osebnosti. Le tedaj nam bo mogoče poprijeti se skupno koristnega dela za večanje znanja, poduka, dramatike, širjenja literature itd. Vse te možnosti nam nudi socialistični pokret, ki ima še vedno najboljši fundamentalni program za vse delavstvo širom sveta.

V naši naselbini v Detroitu vrši to delo klub št. 114 JSZ, ki je vedno aktiven v borbi proti krivičnemu ekonomskemu sistemu, za svobodo, bratstvo in nov družabni red. Pridružite se mu in sodelujte v njegovih nalogah. — **Anton Jurca.**

(Op. u. — Dopisa z naslovom "Komentarji iz Detroita" v Proletarcu z dne 7. feb. ni pisal Anton Jurca.)

Iz wisconsinske metropole
Milwaukee, Wis. — Prijatelji me od časa do časa spodbujajo, rekoč: "Kaj vraga ti Jože delaš? Ah! spiš, ker že toliko časa ni glasu od tebe v javnosti?"

Ob takih prilikah se navadno izgovarjam na nočno delo, ki mi zabranjuje aktivnosti.

Vendar pa moram reči, da je bil pravi vzrok moje neaktivnosti kritičen položaj svetovnega delavstva. Mnogi so zavrgli demokracijska načela in začeli oboževati diktature. Človeka obide žalost, ko opazuje bivše sodruge, kako nudijo svojo pomoč raznim le po imenu "delavskim" akcijam. Ne razumem, da je edini namen takih organizacij zasledovati prikrita namena in pomagati v službe izbranim somišljenikom. Ne zapopadejo, da je socialistični pokret edini, čigar program in smernice vodijo v rešitev človeške družbe. Razume se, da jih je med odpadniki mnogo, ki sicer verujejo v demokracijska načela socializma, toda so odstopili, ker jim po imenu "delavske" organizacije ali stranke nudijo cenejšo članarino in več "privlačnosti". Ne razumem pa, da tisto "cenejše", kar plačujejo, gre v korist oziroma za kampanje gotovih ljudi, ki se v volilnih bojih pehajo za službe. Članarina v socialističnih klubih je res nekoliko višja, toda gre v korist delavskega gibanja in vzgoje, torej za skupni delavski razred. Delavska vzgoja je masi neobhodno potrebna, ako se hoče otresti

lim, da bi finski brambovec ruskega medveda posteno namlatili. Sramota je, da država, ki šteje 180 milijonov ljudi, napače deželico, ki jih ima le tri in pol milijona. Smili se mi rusko in finko ljudstvo, ker mora klati drug drugega brez potrebe. In vrh tega, čemu so komunisti tako protestirali proti pobijanju žensk in otrok iz zraka v času italijanske invazije v Etiopijo in potem v civilni vojni v Španiji, zdaj pa sami počno isto na Finskem? Ako je bilo pobijanje otrok in žensk zločin v Etiopiji in Španiji, čemu ni to zločin tudi na Finskem? Ne da se utajiti, ruski bombniki mečejo svoje strelivo na finska mesta in vasi in žrtve so večinoma ženske in otroci ter kajpada njihova stanovanja, ki jih rušijo. Vedno je Stalin zatrjeval, da je proti vojni, od lanskega poletja pa posnema Hitlerja stoodstotno in se je vrh tega še zvezal z njim. Ali ni to hinavstvo? Samo da bi vrag kmalu vzel Hitlerja, Mussolinija in Stalina, pa bo že kaj boljše na svetu. Mislim, da noben posameznik ni toliko pameten kakor vsi drugi ljudje skupaj, zato je napačno, da eden misli v imenu vseh in se igra z usodo milijonov življenj.

Naši delavski listi naj kar nadaljujejo po začrtani poti. Kdor se z njimi ne strinja, mu ni mogoče pomagati. Se pač ne zavedajo, da igrajo v roke sovražnikom, katerih namen je uničiti vse, kar je naprednega ml ljudstvom.

Proletarac se bori in piše dobre nauke že 35 let. Ne kaže mu drugega, kakor iti naprej s tem delom. — **Anton Tratnik.**

AGITATORJI NA DELU
Vse naročnine, ki jih pošljajo nastopniki in drugi agitatorji Proletarca, so izteče na bazi polletnih naročin. Namreč agitator, ki pošlje eno celoletno, je zabeležen v tem seznamu s dvema polletnima.

II. IZKAZ
Anton Jančovič, Cleveland, O. 17
John Terrell, Strabans, Pa. 15
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill. 14
Janis Dagaris, Cleveland, O. 13
Anton Zornik, Herminie, Pa. 10
Anton Shular, Arma, Kans. 8
Mike Krutz, Willard, Wis. 5
Joseph Oves, Springfield, Ill. 4
Max Smith, Buhl, Minn. 4
Andrew Vidrich, Johnstown, Pa. 4
Jos. Klarich, Detroit, Mich. 4
Anton Blasič, Fontana, Calif. 4
Martin Bajc, Meadow Lands, Pa. 4
Vinc. Yakostich, McIntyre, Pa. 4
Barol Verant, W. Alquitpa, Pa. 4
Antoa Orozen, Sugarite, N. Mex. 2
Joseph Jez, Warren, O. 2
Anton Zupančič, Pt. Marion, Pa. 2
Jos. Snoy, Bridgeport, O. 2
John Pachtar, Detroit, Mich. 2
Frank Zaitz, Chicago, Ill. 2
Donald J. Lovrich, Chicago, Ill. 2
Jos. Mihelič, E. Helena, Mont. 2
Mary Musich, West Allis, Wis. 2

Skupaj v tem izkazu (4 tedne, od 27. jan. do 24. feb.) 132 naročin. Prejšnji izkaz (4 tedne) 172 naročin.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNICI JEDNOTI
NAROČITE SI DNEVNIK "PROSVETA"
Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanovljajte nova društva. Deset članov (e) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.
1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. Lincoln 4700
PROLETAREC SE TISKÁ PRI NAS

PRANJE NA FRONTI

Na gornji sliki so angleški vojaki ("Tommijs"), ki si utedejo pravo svoje reči sami. V kraju, kjer je bila sneta ta slika, je tako mirno, da dovolijo posete k vojakom tudi otrokom.

Detroit, Mich. — Aktivnost delavstva v Detroitu na političnem polju je na mrtvi točki. Enako po vsi državi. In isto med našim ljudstvom. Naš narod in naš delavec se ne zaveda kritičnega položaja, v katerem živimo. Največja potreba delavstva je, da bi se združilo in politično organiziralo, kajti le na ta način bi postalo močno in pripravljeno preurediti sedanji sistem. Pa je čisto brezbrizno in v politiki neorganizirano, na industrialnem polju pa razkosano na vse strani.

Med našim ljudstvom se eni izgovarjajo, da je dovolj, ker so v uniji, drugi, da Proletarac ne piše pravi, da največ Fince hvali in Ruse ponižuje, tretji da je socializem premetev in da sploh nikamor ne pridemo. Ta pravi, da bo pustil Prosveto, drugi, da bo ustavil Proletarca in vse pustil. Take izgovore in pojmovanja slišiš in doživljaš v današnjih dneh. Ne vem, kakšen odgovor bi človek na vse to dal, da bi bil na mestu in kaj zalegal. Resnica je, da se nekaterim malo boljše godi, da imajo dobro delo in zaslužek, drugi zopet imajo delo, ki je sezonsko. Nekaj pa je nas takih, da dela več ne dobimo in v sedanji uredbi nismo več upravičeni do življenja. Najboljša za nas bi torej bilo, da gremo tja, kjer ni dela ne jela, nego je večni mir in pokoj.

Boj ko preišljujem današnji sistem, neaktivnosti in mrtvilo delavstva in razdvojenost mase, bolj se mi zdi, da je ves trud in prizadevanje zaman še naprej se boriti ali govoriti o napredku. Ampak vzlic vsemu ne smemo odnehati.

Dnevi minevajo in čas se spreminja. Nismo več daleč, ko bo prišlo bridko razočaranje. Tedaj šele bomo spoznali naše napake in pogubnost mrtvila v delavskih vrstah, a bo prepozno. Drago bo treba plačati naše pogreške.

Smelo trdim, da predno mine leto, bo ves svet zavejovan v vojno, ako se ne dogodi kaj nepričakovanega. Milijone človeških življenj bo uničenih in storjena ogromna materialna škoda. Vse te grozne posledice ljudskih zmot in brezbriznosti za odpravo vzrokov se bodo maščevale nad narodi vsfepoved. Ali se zavedamo, kaj prihaja? Ali se zavedamo, kaj nas čaka in kaj vse težkoga bo treba prestat?

V Washingtonu imamo danes najreakcionarnejši kongres in senat v zgodovini države. Predloženih je že kakih 70 zakonskih načrtov, ki so vsi naperjeni proti delavstvu, demokraciji in civilnim svobodam, nam, najbolj pa proti tujerodcem. Predlagani so zakoni za poostreitev deportacijskih načrtov, za diskriminacije, koncentracijske kempe, registracije z odtiski prstov in proti organiziranju delavcev.

Kdor se hoče pripraviti o vsebini teh zakonskih predlog, naj se obrne na Civil Rights Federation, 1001 Hofman B., ali pa na American Committee

for Protection of Foreign Born, 79 Fifth Ave., New York.

Izmed predlog, ki so naperjene proti tujerodcem, omenjam sledeče: Hobbs Concentration Camp Bill, H. R. 5646; Smith's Omnibus Bill, H. R. 5188; Dempsey's Deportation Bill, H. R. 4860; Starnes Deportation Bill, H. R. 6724; Stewart's Registration Bill, S. 2830; Reynolds Registration Bill, S. 409.

Vse te predloge so v odsekah in čakajo, da bodo predložene zbornici v razpravo in sklepanje. Ako se delavstvo ne zgaane in dovolj močno protestira, bodo sprejete, in posledice od njih, ki pridejo na delavstvo, bodo težke. Kdo bo tega kriv? Koga bomo dolžili? Kar priznamo, da krivdo lahko le sebi pripišemo, kajti vsega tega smo sami krivi in nihče drugi.

Poglejmo današnji razkol in borbo med unijami CIO in AFL. Ali bo delavstvo to početje J. L. Lewisa in Greena mirno gledalo? Mar ni že skrajni čas napraviti temu konec in poslati omenjena dva voditelja v pokoj, ako se hoče delavstvo združiti in napraviti red med seboj?

Letos imamo predsedniške volitve. Delavstvo nanje spet ni pripravljeno, da bi nominiralo in izvolilo svoje kandidate. Nad 10 milijonov delavcev je organiziranih v unijah, pa so politično brez moči. Tudi drugače je nima toliko, da se bi moglo iznebiti dveh voditeljev, ki držita to maso v razkolu in temi, da ne vidi, kaj se godi okrog nje.

V Proletarcu z dne 7. feb. je bil dopis z naslovom "Komentarji iz Detroita". Kar se tiče vsebine, je resnica v njih pogodebna. Tega ne more nihče zanikati. Nekateri, ki se v njih čutijo prizadeti, so vrgli sumnjo za avtorstvo komentarjev iz Detroita na pisca tega dopisa. Ampak kadar jaz kaj poročam ali kritiziram, se vselej podpisem s polnim imenom in za vsak svoj spis se smatram sam odgovornim. Kadar bo kdo prizadet v mojem dopisu, naj bo toliko strpen, da mi odgovori in dokaže da ni resnica, kar sem pisal, kajti le na ta način ostane lahko prijatelji. Moja želja je, da naj urednik Proletarca javno pove, da-li sem jaz pisal dopis pod naslovom "Komentarji iz Detroita" v Proletarcu z dne 7. feb., ker nočem, da se dolži nepravdo osebo.

Tudi apeliram na tiste, ki pišejo dovtipe in kritike, kateri so resnični, naj se pod njimi podpisajo, kakor se pod vsako svojo stvar jaz. Kaj bi se ball skrivati, če so fakti resnični, kajti pregovor pravi, da resnica v očeh bode. Bodimo tolerantni in v kritikah stvarni, pa bo veliko boljše.

Danes niso več časi, da se spoprime fizično, pač pa, da povemo drug drugemu kar mislimo v duhu znanja. Taka je taktika in delo onih, ki se prištevajo naprednim. Vse govornice po kotih in za hrbtom so dandanašnji brez vsakega pomena.

Današnji časi so dovolj zreli, da lahko stopimo drug pred drugega in si odkrito povemo, kar imamo izraziti. Tiste dobe, v katerih bi si iskali nekake casti, ni več. Nova doba nas sili v stvarne pogovore in razprave, kako naš kritični položaj izboljšati, in pri tem je treba opustiti malenkosti in osebnosti. Le tedaj nam bo mogoče poprijeti se skupno koristnega dela za večanje znanja, poduka, dramatike, širjenja literature itd. Vse te možnosti nam nudi socialistični pokret, ki ima še vedno najboljši fundamentalni program za vse delavstvo širom sveta.

V naši naselbini v Detroitu vrši to delo klub št. 114 JSZ, ki je vedno aktiven v borbi proti krivičnemu ekonomskemu sistemu, za svobodo, bratstvo in nov družabni red. Pridružite se mu in sodelujte v njegovih nalogah. — **Anton Jurca.**

(Op. u. — Dopisa z naslovom "Komentarji iz Detroita" v Proletarcu z dne 7. feb. ni pisal Anton Jurca.)

Iz wisconsinske metropole
Milwaukee, Wis. — Prijatelji me od časa do časa spodbujajo, rekoč: "Kaj vraga ti Jože delaš? Ah! spiš, ker že toliko časa ni glasu od tebe v javnosti?"

Ob takih prilikah se navadno izgovarjam na nočno delo, ki mi zabranjuje aktivnosti.

Vendar pa moram reči, da je bil pravi vzrok moje neaktivnosti kritičen položaj svetovnega delavstva. Mnogi so zavrgli demokracijska načela in začeli oboževati diktature. Človeka obide žalost, ko opazuje bivše sodruge, kako nudijo svojo pomoč raznim le po imenu "delavskim" akcijam. Ne razumem, da je edini namen takih organizacij zasledovati prikrita namena in pomagati v službe izbranim somišljenikom. Ne zapopadejo, da je socialistični pokret edini, čigar program in smernice vodijo v rešitev človeške družbe. Razume se, da jih je med odpadniki mnogo, ki sicer verujejo v demokracijska načela socializma, toda so odstopili, ker jim po imenu "delavske" organizacije ali stranke nudijo cenejšo članarino in več "privlačnosti". Ne razumem pa, da tisto "cenejše", kar plačujejo, gre v korist oziroma za kampanje gotovih ljudi, ki se v volilnih bojih pehajo za službe. Članarina v socialističnih klubih je res nekoliko višja, toda gre v korist delavskega gibanja in vzgoje, torej za skupni delavski razred. Delavska vzgoja je masi neobhodno potrebna, ako se hoče otresti

lim, da bi finski brambovec ruskega medveda posteno namlatili. Sramota je, da država, ki šteje 180 milijonov ljudi, napače deželico, ki jih ima le tri in pol milijona. Smili se mi rusko in finko ljudstvo, ker mora klati drug drugega brez potrebe. In vrh tega, čemu so komunisti tako protestirali proti pobijanju žensk in otrok iz zraka v času italijanske invazije v Etiopijo in potem v civilni vojni v Španiji, zdaj pa sami počno isto na Finskem? Ako je bilo pobijanje otrok in žensk zločin v Etiopiji in Španiji, čemu ni to zločin tudi na Finskem? Ne da se utajiti, ruski bombniki mečejo svoje strelivo na finska mesta in vasi in žrtve so večinoma ženske in otroci ter kajpada njihova stanovanja, ki jih rušijo. Vedno je Stalin zatrjeval, da je proti vojni, od lanskega poletja pa posnema Hitlerja stoodstotno in se je vrh tega še zvezal z njim. Ali ni to hinavstvo? Samo da bi vrag kmalu vzel Hitlerja, Mussolinija in Stalina, pa bo že kaj boljše na svetu. Mislim, da noben posameznik ni toliko pameten kakor vsi drugi ljudje skupaj, zato je napačno, da eden misli v imenu vseh in se igra z usodo milijonov življenj.

Naši delavski listi naj kar nadaljujejo po začrtani poti. Kdor se z njimi ne strinja, mu ni mogoče pomagati. Se pač ne zavedajo, da igrajo v roke sovražnikom, katerih namen je uničiti vse, kar je naprednega ml ljudstvom.

Proletarac se bori in piše dobre nauke že 35 let. Ne kaže mu drugega, kakor iti naprej s tem delom. — **Anton Tratnik.**

AGITATORJI NA DELU
Vse naročnine, ki jih pošljajo nastopniki in drugi agitatorji Proletarca, so izteče na bazi polletnih naročin. Namreč agitator, ki pošlje eno celoletno, je zabeležen v tem seznamu s dvema polletnima.

II. IZKAZ
Anton Jančovič, Cleveland, O. 17
John Terrell, Strabans, Pa. 15
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill. 14
Janis Dagaris, Cleveland, O. 13
Anton Zornik, Herminie, Pa. 10
Anton Shular, Arma, Kans. 8
Mike Krutz, Willard, Wis. 5
Joseph Oves, Springfield, Ill. 4
Max Smith, Buhl, Minn. 4
Andrew Vidrich, Johnstown, Pa. 4
Jos. Klarich, Detroit, Mich. 4
Anton Blasič, Fontana, Calif. 4
Martin Bajc, Meadow Lands, Pa. 4
Vinc. Yakostich, McIntyre, Pa. 4
Barol Verant, W. Alquitpa, Pa. 4
Antoa Orozen, Sugarite, N. Mex. 2
Joseph Jez, Warren, O. 2
Anton Zupančič, Pt. Marion, Pa. 2
Jos. Snoy, Bridgeport, O. 2
John Pachtar, Detroit, Mich. 2
Frank Zaitz, Chicago, Ill. 2
Donald J. Lovrich, Chicago, Ill. 2
Jos. Mihelič, E. Helena, Mont. 2
Mary Musich, West Allis, Wis. 2

Skupaj v tem izkazu (4 tedne, od 27. jan. do 24. feb.) 132 naročin. Prejšnji izkaz (4 tedne) 172 naročin.

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNICI JEDNOTI
NAROČITE SI DNEVNIK "PROSVETA"
Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanovljajte nova društva. Deset članov (e) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.
1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. Lincoln 4700
PROLETAREC SE TISKÁ PRI NAS

Mednarodno protialkoholno gibanje

Na Finskem imajo ne le prvovrstno zadružno in delavsko prosvetno gibanje, nego tudi močan pokret proti alkoholu. Negujejo ga socialisti kar tudi v mnogih drugih deželah v Evropi.

V današnji obliki je stara še le deset let, pa čeprav so posamezni delavski protialkoholni organizaciji stare že 40 let in četudi so delavske abstinentske organizacije že leta 1910 skušale ustvariti mednarodno zvezo.

Na današnji obliki je stara še le deset let, pa čeprav so posamezni delavski protialkoholni organizaciji stare že 40 let in četudi so delavske abstinentske organizacije že leta 1910 skušale ustvariti mednarodno zvezo. Leta 1925 se je mednarodni socialistični kongres v Parizu prvič pečal za alkoholni vprašanjem. Na tem kongresu je dobila nemška delavska abstinentska zveza pooblastilo, da pripravi vse potrebno za sklicanje mednarodne konference delavskih abstinentskih društev.

O uniji UMW

Yukon, Pa. — Čital sem v delavskih listih poročila o konvenciji UMW v Columbusu, koliko je storila za premožanje. Po mojem mnenju za tiste, ki delamo v majnah, nič. Izjema so le oni, ki imajo dnevno mezdjo, dalje motorniki, "tralorji", izpodkopovalci premoga, čistilci odvodnih kanalov, graditelji tračnih itd. Tudi oni, ki so uposleni pri strojni nakladalcih premoga, so deležni izboljšanja, ne pa ročni nakladalci. V luknjah sta nameščena po dva premožarja, ki zaslužita v najboljšem slučaju po \$4 vsaki na dan.

Neprijetnost komunistov v Franciji

Do 23. avgusta so bili komunisti v Franciji smrtni sovražniki Hitlerja. Zdaj ga morajo v smislu nove sovjetske politike podpirati. Mnogi so se temu odrekli. Drugi, ki so ostali zvesti kominterni, čeprav je sedaj s Hitlerjem, pa so predmet smešnja in v javnosti zaničevani kot služabniki tujih vlad in izdajalci Francije.

Na seji lokalne unije sem vprašal, v kakšne namene se bo porabilo to vsoto. Odgovorilo so mi, da ne vedo. Meni se zdi, da bo šel ta denar, kot po navadi, v prid agitacije kandidata demokratske ali republikanske stranke.

Joseph Robich.

TO IN ONO

Cleveland, O. — Zadnjič sem imel čast pozdraviti tajnika mojega novega kluba št. 1 JSZ v Slov. del. centru v Chicagu. Morda se ne veste, da sem zdaj član tega kluba v Chicagu, kjer sem prvič izprevidel, da je socialistično gibanje potrebno in pa list, ki bi zastopal delavske interese.

Tak list imamo. Imenuje se Proletarac. Letos praznuje 35-letnico. Jaz sem njegov naročnik kakih 26 let. Čeravno so mi nekateri v Chicagu takrat rekli, da sem neuporaben za delavski pokret, sem temu listu le dobil nekaj naročnikov. Se celo k pokojnemu župniku Antonu Sojarju sem šel in ga vprašal, da si naj naroči Proletarca. Nedeležjo po tem je pridigal, kako je prišel k njemu socialist s takim in takim namenom.

Je pa križ to, da kdor pride v metropoli, dobi okrog sebe prijatelje, ki bi ga radi poljubljali, kakor so to delali, oziroma še delajo v boljševiški Rusiji. Potem tak človek odnese lepe vtise iz metropole in si predstavja, kaj vse bi se dalo napraviti v nji. Ampak oni, ki so bili okrog njega, se navadno po njegovem odhodu obrnejo v nasprotno smer.

Nekega večera smo se zbrali v dvorani Slov. del. centra slavni moške sodrug in razpravljali, kako razširiti naš list in pojezati naše gibanje. Prav dobrega priporočila ni bilo, ker nekateri mislijo, da je naše delovanje "old fashion".

Zdi se mi, da je glavno, kar dela oviro v marsikaki naši aktivnosti, beseda "socializem". Te se boje celo taki, ki jih bi smatral za junaške bojevnike.

Čitamo, da se bo XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice vršil v Clevelandu, oziroma v Slov. del. domu v Collinwoodu, kakor predzadnji zbor leta 1934. Obeta se mnogo že sedaj, ker taka zborovanja privabljajo veliko posetnikov.

Čitamo, da se bo XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice vršil v Clevelandu, oziroma v Slov. del. domu v Collinwoodu, kakor predzadnji zbor leta 1934. Obeta se mnogo že sedaj, ker taka zborovanja privabljajo veliko posetnikov.

Mrs. C. P. Crane je tožila svojega moža za ločitev in jo dobila. Vrh tega bo od njega prejela petindvajset tisoč dolarjev na leto. Razporka je v redu, ne pa vsota. Kajti kakor njemu in njegovim prijateljem, jo služijo tudi nji delavci in delavke, izmed katerih marsikdo ne bo prejel \$25,000 vse svoje življenje.

Delavska stranka v Angliji podpira vojno proti Hitlerizmu in to naglašava v parlamentu in kjerkoli ima besedo. Komunisti in fašisti v Angliji pa so proti sedanjim vojni, prvi v interesu Rusije, drugi v korist Nemčije, torej oboji v korist obeh. Kako sodi o tem delavstvo v Angliji? To je namreč dežela, kjer je komunistično gibanje (v korist Rusije) še dovoljeno, kjer lahko delavci poslušajo po radiu bodisi Chamberlaina ali Hitlerja, in berejo časopise kakršne si sami izberejo.

Rumunija in Bolgarija sta se baje pobotali. Ampak samo vsled strahu. Lahko pa se tudi dogodi, da ti dve deželi res vzajemno razrešijo svoje spore, kar bo vsakogar boljše, kakor da bi se prepustili za orodje imperialistom v boju druga zoper drugo.

Rdeča armada v Sovjetski Rusiji je 22. februarja praznovala 22. obletnico. Prvotna je bila res rdeča armada. Vojaki, delavci in kmetje so se združili v nji in zmagali v civilni vojni. Prvi resnični organizator rdeče armade je bil Leon Trocki. V Rusiji ne sme tega nihče omeniti, kajti po njemu bi bilo. Današnja rdeča armada ni več idejno rdeča. Do pred par leti so njeni vojaki še morali prisegati zvestobo mednarodnemu delavstvu in svetovni revoluciji. To je bilo odpravljeno. Danes morajo v svojih zaobljubah zagotavljati zvestobo edino svojemu poveljstvu in Sovjetski Rusiji.

Čitamo, da se bo XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice vršil v Clevelandu, oziroma v Slov. del. domu v Collinwoodu, kakor predzadnji zbor leta 1934. Obeta se mnogo že sedaj, ker taka zborovanja privabljajo veliko posetnikov.

Čitamo, da se bo XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice vršil v Clevelandu, oziroma v Slov. del. domu v Collinwoodu, kakor predzadnji zbor leta 1934. Obeta se mnogo že sedaj, ker taka zborovanja privabljajo veliko posetnikov.

Čitamo, da se bo XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice vršil v Clevelandu, oziroma v Slov. del. domu v Collinwoodu, kakor predzadnji zbor leta 1934. Obeta se mnogo že sedaj, ker taka zborovanja privabljajo veliko posetnikov.

proslava postane velika. Ko se razidejo, pa pozabijo na vse. Tako se je treba spet obračati na nekaj oseb.

Pa znova vprašujemo: Čemu ni v metropoli močnega pokreta JSZ?

Zato ne, ker gredo ljudje rajše k maši, nosijo copake k bari, v poljiški so rajše demokrati ali republikanci, posebno če se jim obljublja "džob", ob enem pa so lahko v naših lokacijah še s komunisti, ne da jim bi bilo treba pripadati v Browderjevo stranko.

Je pa križ to, da kdor pride v metropoli, dobi okrog sebe prijatelje, ki bi ga radi poljubljali, kakor so to delali, oziroma še delajo v boljševiški Rusiji. Potem tak človek odnese lepe vtise iz metropole in si predstavja, kaj vse bi se dalo napraviti v nji. Ampak oni, ki so bili okrog njega, se navadno po njegovem odhodu obrnejo v nasprotno smer.

Nekega večera smo se zbrali v dvorani Slov. del. centra slavni moške sodrug in razpravljali, kako razširiti naš list in pojezati naše gibanje. Prav dobrega priporočila ni bilo, ker nekateri mislijo, da je naše delovanje "old fashion".

Zdi se mi, da je glavno, kar dela oviro v marsikaki naši aktivnosti, beseda "socializem". Te se boje celo taki, ki jih bi smatral za junaške bojevnike.

Čitamo, da se bo XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice vršil v Clevelandu, oziroma v Slov. del. domu v Collinwoodu, kakor predzadnji zbor leta 1934. Obeta se mnogo že sedaj, ker taka zborovanja privabljajo veliko posetnikov.

Čitamo, da se bo XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice vršil v Clevelandu, oziroma v Slov. del. domu v Collinwoodu, kakor predzadnji zbor leta 1934. Obeta se mnogo že sedaj, ker taka zborovanja privabljajo veliko posetnikov.

Čitamo, da se bo XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice vršil v Clevelandu, oziroma v Slov. del. domu v Collinwoodu, kakor predzadnji zbor leta 1934. Obeta se mnogo že sedaj, ker taka zborovanja privabljajo veliko posetnikov.

Čitamo, da se bo XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice vršil v Clevelandu, oziroma v Slov. del. domu v Collinwoodu, kakor predzadnji zbor leta 1934. Obeta se mnogo že sedaj, ker taka zborovanja privabljajo veliko posetnikov.

Čitamo, da se bo XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice vršil v Clevelandu, oziroma v Slov. del. domu v Collinwoodu, kakor predzadnji zbor leta 1934. Obeta se mnogo že sedaj, ker taka zborovanja privabljajo veliko posetnikov.

Čitamo, da se bo XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice vršil v Clevelandu, oziroma v Slov. del. domu v Collinwoodu, kakor predzadnji zbor leta 1934. Obeta se mnogo že sedaj, ker taka zborovanja privabljajo veliko posetnikov.

Čitamo, da se bo XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice vršil v Clevelandu, oziroma v Slov. del. domu v Collinwoodu, kakor predzadnji zbor leta 1934. Obeta se mnogo že sedaj, ker taka zborovanja privabljajo veliko posetnikov.

Čitamo, da se bo XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice vršil v Clevelandu, oziroma v Slov. del. domu v Collinwoodu, kakor predzadnji zbor leta 1934. Obeta se mnogo že sedaj, ker taka zborovanja privabljajo veliko posetnikov.

Čitamo, da se bo XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice vršil v Clevelandu, oziroma v Slov. del. domu v Collinwoodu, kakor predzadnji zbor leta 1934. Obeta se mnogo že sedaj, ker taka zborovanja privabljajo veliko posetnikov.

Čitamo, da se bo XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice vršil v Clevelandu, oziroma v Slov. del. domu v Collinwoodu, kakor predzadnji zbor leta 1934. Obeta se mnogo že sedaj, ker taka zborovanja privabljajo veliko posetnikov.

Čitamo, da se bo XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice vršil v Clevelandu, oziroma v Slov. del. domu v Collinwoodu, kakor predzadnji zbor leta 1934. Obeta se mnogo že sedaj, ker taka zborovanja privabljajo veliko posetnikov.

Čitamo, da se bo XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice vršil v Clevelandu, oziroma v Slov. del. domu v Collinwoodu, kakor predzadnji zbor leta 1934. Obeta se mnogo že sedaj, ker taka zborovanja privabljajo veliko posetnikov.

Čitamo, da se bo XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice vršil v Clevelandu, oziroma v Slov. del. domu v Collinwoodu, kakor predzadnji zbor leta 1934. Obeta se mnogo že sedaj, ker taka zborovanja privabljajo veliko posetnikov.

Čitamo, da se bo XII. redni zbor JSZ in Prosvetne matice vršil v Clevelandu, oziroma v Slov. del. domu v Collinwoodu, kakor predzadnji zbor leta 1934. Obeta se mnogo že sedaj, ker taka zborovanja privabljajo veliko posetnikov.

dam, je eno največjih izmed njih, ki imajo vložbe v njemu. Člani pa smo bili prispevatelji. Torej menda lahko govorimo o svojih ustanovah. Saj nam to dovoljuje ustava — Bill of Rights! — Frank Barbic.

S seje kluba št. 1 JSZ

Chicago. — Predmet, o katerem se je vršila razprava v klubu št. 1 po seji dne 23. februarja, je očitno težavnejši, kakor pa reševati probleme v inozemstvu. Kajti kadar preudarno Evropo, zadostuje, da govorimo, če pa razpravljamo o delu med nami, naletimo na težkote, ki zahtevajo več kakor zgolj besede.

Predmet te razprave je bil "delo in odgovornost naprednih delavcev v podpornih organizacijah." Razpravo je otvoril Frank Alesh, ki je na kratko omenil postanek prve katoliške organizacije in razkorak v nji, in nato ustanovitev napredne podporne organizacije, SNPJ, v kateri se je tudi dogodil razkol med pristajajočimi svobodomislenci in onimi, ki so bili poleg svobodomislencev tudi socialisti.

Nato je govoril o aktivnostih, ki so zavalovale po deželi, o ustanavljanju raznih nadaljnjih podpornih organizacij med ameriškimi Slovenci, katerim je sledila kampanja za združevanje.

Izvajal je dalje o delu v plodvini dobi in situaciji med mladino, ki prevzema delo starejših.

V nadaljevanju razprave je Filip Godina govoril o delu pokojnega Zavertnika in o taktiki, kakršne so se one dni posluževali slovenski socialisti, da so mogli odbijati napade nasprotnikov in delo med narodom uspešno vršiti. Fr. Zaitz je govoril o prepovedi klerikalizma, ki ima nekatere slovenske naselbine danes bolj pod oblastjo in vplivom ko kdaj prej.

V veliko škodo delu za napredek v takih naselbinah je, ker so opustili socialistične klube, nadomestilnih naprednih organizacij pa niso ustanovili. Prav tako je nam v kvar slihotva razkosanost v ameriškem delavskem gibanju. F. S. Tauchar je izjavil, da je na prošlost najboljšje pozabiti in gledati rajše v bodočnost. Je za nadaljevanje protiklerikalnega boja, toda prepričan s komunisti se ne bi smelo jemati tako resno, nego bi bilo boljše odgovarjati jim v šaljivi obliki, je dejal.

Seji in razpravi je predsedoval Anton Gardin, ki je ugotovil, da bo treba o tem še govoriti, če ne prej, pa ko bomo razpravljali o agendi prihodnjega zбора. — Poročevalec.

Kako je z našim gibanjem v Detroitu

Detroit, Mich. — Sedeže stavke so dale našemu mestu veliko reklamo, kajti izgledalo je že, kdor je bral časopise, da se je pri nas začela prava revolucija in se razpleta po vsi deželi. Ni treba druzega kakor obsejati na delu in le sedeti ter ležati pri strojih v tovarnah noč in dan, pa bo zmaga.

Tisto začetno navdušenje pri sedenju je splahnelo in zdaj samo sedimo, zato je agitacije za unije in naš pokret jako malo.

Tako "sedenje" ima slabe posledice tudi za JSZ, oziroma njen tukajšnji klub. Namesto, da bi pristopali vanj novi člani, so nekateri prejšnji obsedeli toliko, da jih ni več zraven.

Pravijo, da se nekateri boje za delo, pa so najraje "tihu". Ali ni to čudno? Postavo imamo, ki pravi, da se ne sme nikogar odslužiti zaradi pripadanja v unijo ali vsled prepričanja, unijo imamo, ljudskega župana, Murphija v vrhovnem sodišču, pa se vseeno bojimo!

Nekateri rojaki so v blagostanju, pa jim zato ni treba nič več brige za pokret. Drugi so brezposelni in je stiska v žepu, nejevtvija, ker ni prilike za službe, pa se hudejejo nad onimi, na primer tudi nad klubom, ki jim prav gotovo ni ničesar zlega storil.

Nekaj časa so nam zelo nagajali naprejevci in njihni sopoltniki. Toda od kar njihovo glasilo ni več "anti-fašistično", so bolj tihi. Zveza med Mosko in Berlinom jim je neprijetna zadeva in jo neradi bra-

ni, tajiti pa je tudi več ne morejo, kakor so delali nekaj časa lanske poletje. Do takrat so se etno navduševali za "united front" demokracije proti Hitlerju, zdaj pa je tolmajčevo pomenu rusko-nemške pogodbe in čemu je Finska napadla Rusijo in slednja se mora kajpada braniti.

Tudi pravijo, da Hitler ni tako slab kakor trdijo socialisti (kaj so oni govorili o njemu, so že "pozabili"). Dokaz je, ker je kapitalistična Anglija napadla Nemčijo, ne pa Hitler Anglijo in Francijo. Torej je jasno, mar ne, da je to "imperialistična" vojna kapitalizma proti Nemčiji! In da Nemčija ni več kapitalistična, je dokaz to, da kapitalisti beže iz nje in v njo jim pleni imovino. Seveda bi lahko priznali, da razlojniška vlada nekje mora jemati. Ljudstvo je že obrnalo, Zidom je vse pobrala, pa mora pač poseči sedaj tja, kjer so bogastvo, torej v blagajne posejudojčega sloja.

Na Finskem se Rusija samo brani, kajti tu se je zbral ves svetovni kapitalizem, da napade Sovjetsko Rusijo in jo uniči. Tudi ni res, da je Rusija kdaj Italijo zalagala z oljem, posebno ne v njeni vojni z Abesinijo. Statistični podatki so jim vsled tega laži. Resnico taje in zahtevajo, da jim verjameš. In Hoover ni nikoli delil živeža Rusom, nego samo belogardistom...

Taka je torej "situacija" pri nas. Napredni smo zelo, a v slabem vremenu ne gremo iz hiše. Le naš prijatelj Kotar je šel v Cleveland na banket Napreja, kjer je bil oglašan za glavnega govornika. Kotar ima veliko skušenj z Delavsko Slovenijo, z Delavcem in njunimi takratnimi komunisti, in pri obema se je opekel. Ker je navdušen, se skuša še v tretje. In v tretje gre rado.

Opazovalec.

Slamnikarska unija v New Yorku spet zmagala

New York. — V New Yorku kjer se izdeluje največ ženskih klobukov, je unija že dolgo priznana in močna. Imenuje se United Hatters, Cap and Millinery Workers' International Union. Pod njenim okriljem je v New Yorku uposlenih 21,000 delavcev in delavk, med njimi tudi precej Slovencev.

Zaradi krize in zdaj še zaradi rut, ki jih nosijo posebno dekleta in mlade ženske, je industrija ženskih klobukov jako prizadeta. Milijone ženskih pokriva glave z rutami, ki so poceni, izdelane s stroji takorekoč brez delavcev, dočim so pri izdelovanju klobukov potrebni poleg strojev tudi delavci in delavke.

Lastniki tovarnih ženskih klobukov so uniji predložili sedanjim neugodnim položaj v številkah in rekli, da propada kompanija za kompanijo. Zato bi bilo na mestu, ako začne unija z njimi kooperirati tako, da bo dobro ne samo za delavce in delavke, nego tudi za delodajalce. Ena izmed točk nove pogodbe dočloča, da mora vsak delodajalec ob koncu tedna navesti uniji točne vsote, ki jih je plačal svojim delavcem. Vzrok je, da so nekateri podjetniki "v sporazumu z delavci" plačevali znatno manj kot določa unijska lestvica in vsled tega lahko uspešno konkurirali onim podjetjem, ki so se unijske pogodbe točno držali.

Nova lestvica določa za operatorje (izdelovalce) klobukov \$55 minimalne plače na teden za 35 ur dela. Blokerji imajo po \$27,5 na uro na podlagi akordnega dela. "Trimarji" (moški in dekleta, ki delajo na šive na klobuke) imajo po \$1,10 na uro. Vrh tega je unija zdaj pritegnila v svoje vrste tudi razpošiljalce in druge delav-

ce v tej industriji v New Yorku, ki so bili dotedaj neorganizirani. Vsi ti so zdaj pristojni v blokarski lokal.

Skoro vso industrijo ženskih klobukov v New Yorku lactujejo Zidje in tudi delavci v nji so v veliki večini židovskega rodu. Plače so si izvojevali boljše, kakor pa jih imajo na primer v Chicagu, toda njihno delo ni več tako stalno kakor nekdo, ko je bil v tej industriji v New Yorku slovenski življen močan in upoštevane. Slovencev je v "slamnikarskem" obrtu sicer še zmerom precej uposlenih, ampak med maso drugih so se kar nekaj izgubili. V uniji so vsi, ki se delajo "pri slamnikih", a seji se ne udeležujejo. Kar začudili smo se, ko so nam pravili, da so v Chicagu v uniji izdelovalce ženskih klobukov tuči Slovenke v odboru, baje tri v ženskem lokalu in eden moški pri "blokarijih". Morda zato, ker so narodnosti tam bolj mešane. Pri nas Slovenci ne pridejo v upoštevanje, tudi če se bi zanimali. A se ne brigamo. Plačamo, in to je vse.

Kdor ima v tej stroki pri nas kolikaj stalno delo, sūži dobro. Ampak teh je čezdalje manj. — P. P.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

MAREC
CLEVELAND, O. — Zabavni večer, ki ga priredita klub št. 27 in soc. Zanja za člane in prijatelje v petek 1. marca v prizidku SND.

CHICAGO, ILL. — Slavlje 35-letnice Proletarca v nedeljo 3. marca v dvorani SNPJ.

MILWAUKEE, WIS. — Škod in kartna zabava kluba št. 37 JSZ v nedeljo 10. marca v dvorani SST.

WAUKEGAN, ILL. — Kartna zabava kluba št. 45 JSZ v soboto večer 9. marca v spodnjih prostorih SND.

CHICAGO, ILL. — Koncert "Save" v nedeljo 31. marca v dvorani SNPJ.

APRIL
CLEVELAND, O. — Pomladanski koncert soc. Zanje v nedeljo 7. aprila v SND na St. Clair Ave.

BRIDGEPORT, O. — Majska prireditev kluba Naprej št. 11 JSZ v soboto 27. aprila v društveni dvorani.

MAJ
BARTON, O. — Konferenca Prosvetne matice in JSZ za vzhodni Ohio in W. Va. v nedeljo 26. maja ob 10. dop. na farmi s. J. Skoffa v Bartonu.

WEST ALLIS, WIS. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice za Illinois in Wisconsin meseca maja.

JUNIJ
CHICAGO, ILL. — Piknik v korist Proletarca v nedeljo 30. junija na Keglovem vrhu v Willow Springsu.

STRABANE, PA. — Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice za nedeljo 30. junija v dvorani društva št. 138 SNPJ.

STRABANE, PA. — Pionirski konferenca klubov JSZ in Prosvetne matice za zap. Pennsylvania v nedeljo 30. junija na Drenikovih prostorih.

JULIJ
CLEVELAND, O. — Slavlje 30-letnice kluba št. 27 JSZ in piknik soc. Zanje v nedeljo 14. julija na farmi federacije SNPJ.

AVGUST
STRABANE, PA. — Pionirski klub št. 118 JSZ v nedeljo 18. avgusta na Drenikovih prostorih.

OKTOBER
CHICAGO, ILL. — Dramska predstava kluba št. 1 JSZ v nedeljo 20. oktobra v dvorani SNPJ.

Ste Ameriški družinski koledar že naročili?

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD
Tel. 1475
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN AND SURGEON
OFFICE HOURS:
2:00-4:00; 7:00-8:30 Daily
At 3724 W. 26th Street
Tel. Crawford 2212
At 1858 W. Cermak Rd
4:30-6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 1100
Wednesday and Sunday by appointments only
Residence Tel.; Crawford 8440
If no answer — Call Austin 5700

PRISTOPAJTE K
SLOVENSKI NARODNI
PODPORNI JEDNOTI
USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV (IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO
NAROČITE SI DNEVNIK
"PROSVETA"
Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.
Naslov za list in tajništvo je:
2657 So. Lawndale Avenue
Chicago, Illinois

THE TIME HAS COME

On Sunday afternoon, beginning at 3 o'clock, in the SNPJ hall, our 35th anniversary manifestation, which has been kept before the public's eye these past few weeks, over the ether waves and through the printed word, will take place.

PROLETAREC—the voice of the Yugoslav worker—today, on its 35th birthday, steadfastly and unflinchingly hues to the path of its charted course of championing the cause of the workingman. The downtrodden masses—struggling for their rightful place in the sun of a new economic order, in which the rights of the common man and the now sovereign rights of the mighty moneyed interests will be equalized; in which labor-saving machinery will be employed to benefit all mankind instead of only the privileged few, and the vast army of unemployed will be put to work; and, in which the root of all evil, the capitalistic profit system, will be replaced by a cooperative, humanitarian form of socialized government.

These are some of the basic reforms for which PROLETAREC has campaigned all down the corridor of years of its history. To this mighty cause—the struggle of the laboring masses for liberation from the clutches of a cruel, inhuman, and unjust economic system which makes no distinction between man and machine—we rededicate ourselves.

This anniversary jubilee commemorates our 35th year in the labor movement. Looking back down the years, all the good accomplished can be seen prominently reflected in the thousands of staunch, faithful, men and women determinedly rallied to our cause, and in the influence of our movement among Yugoslav laboring masses in general.

REFLECTIONS

By RAYMOND S. HOFSES

Whatever opinion one may have about the American Youth Movement, it is still in order to defend the Youth Congress against President Roosevelt's "twaddle" rebuke.

While young men and women "only know what they read in the papers," the experience of us older should teach us to be wary about any President's pledge to keep the nation out of war. When the Youth Congress asserted its fears that our present administration's foreign policies would lead to war, that was not "twaddle" at all. It was a thoroughly justified assertion by representatives of a generation which is locked out from opportunity in peace but which will be called upon to do the fighting and dying when and if war comes.

Any statement or position affecting the very lives of those who speak is serious enough to deserve more than name-calling. The victims of war have to speak up before war comes, if at all, and should not be snubbed or ridiculed. Their judgment is, I verily believe, at least as good as that of anybody else in these contradictory times.

The bad taste of Mr. Roosevelt's action in attempting to brush aside a vital fear with a nasty word is all the more apparent when viewed in the light of those events which immediately preceded the first World War in which these United States engaged under a Democratic president.

Mr. Roosevelt's "assurances" are not very re-assuring to those who fear that they may be forced to become cannon-fodder. "Nobody has asked them" to fight in Europe's wars is the best which the President has offered. He didn't add the significant word "yet," but there is ample ground for apprehension.

Looking back to the year 1916, we see a nation which was justly singing "I Didn't Raise My Boy To Be a Soldier" while Europe was already more than two-years-deep in mass slaughter. We also see a populace which re-elected Woodrow Wilson to the White House for no other reason than because "He Kept Us Out of War."

Yet, within a few months the nation was to be plunged into the war upon the recommendation of the very man who won popular endorsement for keeping out.

Perhaps, sometime around February, 1916, Mr. Wilson might also have branded as "twaddle" the fear that American investments in other lands would involve this nation on the side of the Allies. Certainly, nobody saw clearly enough into the future to predict that a man named Gregory would occupy the Attorney General's seat and tell the American people to "Obey the law and keep your mouth shut." But those things happened, together with the slaughter of civil liberties by the Burlesons and Palmers of those days. They

ESSENTIALS FOR YOUR READING LIST

The Case for Socialism

By Fred Henderson

In clear, concise terms, the author states the fundamentals of Socialism, and then answers with detailed analysis and strict logic the main objections as advanced by leading anti-Socialist thinkers, writers, and speakers.

Price 25 cents

Order from PROLETAREC 2301 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

happened because events and policies lead right up to war—because, to use a line made famous by Mr. Roosevelt, the political and economic rulers of America had "planned it that way."

No, it's not mere "twaddle" to view with alarm when this nation violates economic signals to lend vast sums to a nation whose future is in doubt. It's a step in the direction of a fight. And the American people have a right to object to taking that step.

It is an encouraging fact that there are at least a few people who reject the President's hints that they should leave the matter of peace or war to him. A leader who repeatedly voices his ultimate goal as the salvation of a private profit economy, who experiments with human misery in an attempt to make a scarcity economy function in the face of potential plenty, and who permits youth to be barred from opportunity until such time as youth can be used for the profit of an owning class—such a leader, I insist, has no right to ask the youth of his nation to sign a blank check on the bank of international relations.

What the Youth Congress said in effect to Mr. Roosevelt is: "We don't trust you." And there is no good reason why they should.

JSF Junior Guild Meeting, Pictures

CHICAGO.—At the meeting of Branch No. 1 JSF, last Friday, it was decided that the Branch and Junior Guild will be photographed separately and the pictures reproduced in the 1940 jubilee issue of the May Herald, which will be dedicated to Proletarec's 35th anniversary.

At our meeting Friday, March 1, Junior Guild members will hear more about this—the date on which pictures will be taken, the place, etc.—therefore it is very important that every member attends.

Meeting will be at the usual place, the Slovene Labor Center. Let's be there, members, rain or shine.

IMPORTANT NOTICE

CHICAGO.—To all members of Branch No. 1 JSF, who failed to attend the last meeting and consequently have not voted on convention delegates, please be informed that this is a duty you should attend, therefore, sometime between now and March 14th find time to contact the secretary at 2301 So. Lawndale Ave. for a ballot on which to cast your vote.

Illinois is entitled to twenty delegates. You will find twenty four candidates on the ballot. Vote for only twenty of them.

CONGRATULATED

The American Slav, with which is combined The American Slavonic Review, in its February issue comments editorially on Proletarec and our 35th anniversary.

The American Slav is edited and published by W. J. Melnik, monthly in Seattle, Wash.

A Californian has invented a device to hold dental floss on the end of a toothbrush handle for use without placing the fingers in the mouth.

An inventor has combined a chair and table for infants in a device that folds flat like a card table.

SUNDAY'S PROGRAM AT THE SNPJ HALL

CHICAGO.—So singular an occasion as Proletarec's 35th anniversary is deserving of the very best and very highest standard of entertainment it is possible to prepare. Such is the consensus of opinion of the committee which is arranging Sunday's program. We hope you agree with this and, upon hearing the program, you will be in agreement that we have satisfactorily fulfilled our aim.

Speech making, singing, music and dramatics, have been introduced in delightful variety.

"Sava", Chicago's Slovene labor chorus, under the direction of Jack Muha, will sing "Delavski pozdrav" (I. B. Blobner) and "Naš prapor" (A. Kukovac).

The Jugg sisters, Mary, Ernestine and Lucille, a vocal trio, in their Chicago debut, will be heard in a selection of Slovene and English Songs of the People. They will be accompanied by Frank Kubina.

Louise Kelemen, famed soprano soloist from Gary, Indiana, will sing "En starček je živel." "Kaj pa deklet tukaj delaš," "O, ti fantički milošerini," and "Tam na vrtni gredi." Accompanied by Natalia Lematz.

Miteful but mighty Eddy Udovich, known for putting audiences in stitches, will entertain in his own inimitable style, with a selection of Slovene and English songs.

"Sejalet" (Sowers), a short play dramatizing labor, written by Ivan Molek, will be enacted.

The cast includes: Angela Zaitz, Kristina Turpin, Alice Artach, Ann Pogorelec, Frank Bizjak, Anton Gardin, Joseph Drasier, Oscar Godina, Vinko Loenikar, Charles Pogorelec, Marya Omahen, and Louis Beniger.

And now a word about the speakers. Eminent labor journalist and editor, Ethin Kristan, is one of the most highly esteemed men in Slovene literary circles today. Formerly editor of Proletarec, he is now editor of Cankar's Herald, a Slovene literary journal of national prominence and circulation. The last time he spoke in Chicago was at Proletarec's picnic some few years ago.

Little is necessary for us to say about Prof. Maynard C. Krueger of the University of Chicago. Those who have not personally heard him on any of his numerous speaking engagements among labor, cooperative and school groups, are acquainted with him through the University of Chicago round table broadcasts.

The opening address will be made by editor Frank Zaitz, who will act as chairman of the program.

The well-liked music of Johnny Gorshek's Orchestra, conveyed by a lively group of comrades and friends from Springfield, Ill., will considerably heighten the spirit of the whole affair.

A late call from Waukegan informs us to reserve chairs for at least 30 of our comrades at the supper table. Out of town delegations evidently will be large.

Why not make another effort to contact your friends and get up a party for this day? They nor you shall ever regret it.

CLEVELAND ACTIVITY

CLEVELAND, O.—There is a great deal of activity on the Finnish front, much activity on the open sea, some activity on the western front, and last but not least, there is activity on the Cleveland front.

Yes, in Cleveland the Soc. "Zarja" is still active on the cultural front, despite lack of reports on its activities.

What is "Zarja" doing? First and most important, "Zarja" is building up its membership to a point where it will soon become one of the most impressive choruses in Cleveland. Despite the lamentable fact—people claim there is a lack of interest in Slovene culture on the part of the American Slovenes—"Zarja" has managed to recruit a greater part of its new members from just this group of young people. I feel that this group will some day develop into fine young men and women, who will carry on the cultural and progressive work that has been inaugurated by their fathers and mothers.

Pre-concert Social

When "Zarja" presents a concert, there is a great deal of work involved. In order to do this work, it is necessary to secure the cooperation of all members. Consequently, there is no time for dance and play on concert day. In order to retain equilibrium between work and play, "Zarja" has set aside Friday, March 1, for a "Leap Year Social" to which all sympathizers and friends of the singers are cordially invited.

The affair will be held in the annex of the S. N. D., and admission will be gratis.

Yes, there will be a short program made up of such "Zarja" talent as whistling, piano playing, singing, and dancing. In order to give the whole thing a leap-yearish look, there will be such a rule as "girl ask boy" to dance, and young man pays forfeit if caught asking girl.

For an entertaining and exciting evening "come and play the "Zarja" way." —Andrew Turkman.

A Cable Message From Eero A. Vuori, President Finnish Fed. of Trade Unions, Helsinki, Finland

"Workers of America: Thank you for your aid to our suffering civilian population.

"Finland has become the victim of unscrupulous aggression in utter disregard of our country's desire for peace and her readiness to negotiate. The Soviet Union has taken up arms against us to achieve its aims. Its aim and object are the conquest of Finland and the destruction of her people.

"Organized labor in Finland regards Soviet Russia's act of aggression as an imperialistic attempt at conquest. It was for these reasons that Finnish labor unanimously resolved to support the parliamentary government of the country and to join forces with all other in the defence of our country's freedom and independence.

"We are fighting an immeasurable superior force but we are conscious of the value of our liberty and of the necessity to protect our democracy. We are fighting to repel Bolshevik imperialism from our country. The superiority of the enemy does not frighten us in our life and death struggle.

"We have received much sympathy and material help from the whole world. The mighty democracy of America and its liberty-loving people have also given proof of their friendship. But the struggle grows fiercer daily. The enemy's great superiority can crush us unless we obtain effective help.

"We hope the whole world, and especially organized labor in America, realize our position. We are deeply moved by the assistance already given us by our American brothers and we venture to rely on your further support.

"In the great forests of Finland a battle rages now for democratic freedom against imperialistic dictatorship. This war, workers of America, is being waged for the future of our small nation and for the future of its workers."

(Signed) Finnish Federation of Trade Unions, Eero A. Vuori, President.

"ZARJA" WILL HOLD LEAP YEAR SOCIAL

CLEVELAND, Ohio.—On Friday, March 1, Socialist "Zarja" will hold a social for its members, friends and sympathizers.

It will be held in the annex of the Slovene National Home, with refreshments, dancing, and a short program, including singing, whistling, and recitations.

To all members and friends of the Socialist "Zarja" chorus, we wish to extend a sincere invitation to join the fun and fanfare.

Remember—March 1, "Zarja's" Leap year social.

Publicity Committee.

The United States exported 2,761,594 tons of scrap iron and steel in the first nine months this year, compared with 2,177,839 tons in 1938.

"GOOSE STEP"

CHICAGO.—A current and typical example of arbitrary censorship in Chicago is the police censor board's ban on the movie "Goose Step" (former title "Hitler, Beast of Berlin.") Chicago is the only community in the entire United States where this film is banned.

Although the Hays organization gave the picture its seal of approval and New York, Pennsylvania, Virginia, Ohio, Detroit and the National Board of Review passed it, the Chicago police censor board still persists in banning it.

How does it happen, then, that the censors do not permit Chicagoans to see "Goose Step?" The explanation is simple: Chicago has an antiquated censorship ordinance under which an antiquated police censor board exercises ultra modern dictatorial power. It is the very same system of censorship which was established in 1907 when the first movie houses were opened, and has not been changed since.

One of the flimsy and arbitrary excuses of the censors for denying Chicagoans the right to see this film while the people in the rest of the United States are free to see it is: "Because it is propaganda against the German Government and features brutalities, injustices and cruelties of the Nazi regime and which we feel that being a neutral nation we cannot sanction."

Even after the producers cut the film and eliminated the scene in which a priest is stripped of his clothes and his rosary beads stamped on, it was again rejected.

Publish Pamphlet On Reed-Battuello Case

WILSONVILLE, ILL.—Twenty-five thousand 24-page pamphlets reviewing the case of Dave Reed and John Battuello, deposed Progressive Miners' officials were being distributed this week by scores of rank and file committees who are taking the issue to the union's membership throughout the coal fields of the state.

Reed and Battuello served as president and board member of the PMWA until recently when a trial board removed them from office for cooperating with the UMW on mine safety laws, contract matters, litigations of mutual concern to both organizations and the five DuQuoin boys who are serving long terms in the Menard penitentiary on charges which grew out of the inter-union struggle in 1933.

A final decision on the controversy will be made March 5, in a referendum of approximately 16,000 Progressive Miners who hold membership in 140 local unions.

The notion of the other political parties is that practical politics are limited to such reforms as simply mitigate the extremes of poverty; the Socialist idea is that the national resources should be made available for the general national life, and that this class division, being in itself an evil and unjust thing, should cease.—Fred Henderson.

THEY ALL LOVE HIM RIGHT NOW

YOUR WORLD AND MINE

By NORMAN THOMAS

Let's look at the political situation. John-L. Lewis' criticisms of the New Deal for what it has not done were substantially sound; so were the criticisms of Lewis' enemies, AFL labor leaders, Mathew Wolf and company. The latter group, unlike Lewis but like the Republicans, seem to believe that at this late date unregulated capitalism (in which, however, labor has the power of collective bargaining) can solve the problem of producing abundance and sharing it equitably. That can't be done.

It is certainly true that the New Deal has come to an end of effective planning for economic improvement. Roosevelt has committed himself to armament economies and a cut in budget effective for other services. Recently he has been more careless than usual about the country's financial situation.

The President is right, of course, in pointing out that whole national income has risen since 1932, but by no means has it risen as compared with 1929. It is still something like \$14,000,000,000 less than in that year but we have at least 6,000,000 more people of working age now.

American Outlooks

Fortune, in its recent survey, pointed out that 23 per cent of Americans, through unemployment, were outside the normal economic system of the country. That is a terrible situation for which the New Deal and the old alike offer no adequate remedy.

Where John L. Lewis on the one hand, and Matthew Wolf on the other are wrong, is in the assumption that they speak for the rank and file of labor, or indeed, greatly influence labor in opposition to Roosevelt. It is still true that in domestic policies Roosevelt has done better rather than worse than labor, which still accepts the capitalistic system itself, has a right to expect. It is still true that a quarrelling and divided labor movement has not been in a position intelligently to urge the President forward. Roosevelt has political strength with the rank and file of the unions which their own leaders have not, as I suspect that an honest poll of the United Mine Workers on this subject would show.

And this hold of Roosevelt on rank and file workers will not and should not be greatly upset by the anti-third term tradition. To be sure, that tradition is wholesome in these totalitarian times. Other things being anywhere near equal, it should be observed. But the democratic re-election of a good President for a third term is much better than the election of a poor President for a first term. It is a sad commentary on American life that Roosevelt hasn't in either of the old parties a probable successor even as good as he is, but that is the fact.

Bad Foreign Policy

The worst thing against the election of Mr. Roosevelt is not the third term tradition or his domestic policy, inadequate as that is. It is his very dangerous foreign policy. But here

the President has more support, if the various Gallup and Fortune polls are right, than on any other issue. John Lewis closed the miners convention with an important warning against letting America get into war. So far, so good, but neither John L. Lewis nor any other labor leader has conspicuously fought against the various policies which may take us into war.

What I have been saying boils down to this. The only person who can prevent President Roosevelt's re-nomination and probably, if the war continues, his re-election, is Mr. Roosevelt himself.

If he is as shrewd a politician as I think, he may well hesitate to face a third term. He can probably be re-elected, but he will have on his hands an even less cooperative Congress than at present, no matter what the size of the Democratic victory.

The next four years are marked for trouble. The President may well reason that his position in history will be better if he respects the third term tradition and retires with his present laurels. On the other hand he may very well decide that he alone can save his own policies, whatever they turn out to be. And if he thus decides, he will certainly get the bulk of the support of labor and probably of the farmers. Evidently the President is going to take his own time about announcing his final decision.

Independent Campaign

The longer he waits, even if he ultimately decides not to run, the more impossible it will be to organize a third party movement against the old parties and this nobody knows better than the President. In any case, even if Roosevelt did not so completely dominate the political scene, for the majority of the workers, their own bitter divisions and inter-union wars would make it practically out of the question to organize this year that nation-wide Farmer-Labor Party for which we have been hoping and working.

For us Socialists the moral of all this is clear. There is no natural evolution of New Deal policies which will solve our economic problem, make Socialism unnecessary, or automatically lead towards Socialism. There is no present chance of the development of a Farmer-Labor Party of a sort with which we can electorally co-operate on a national scale. Unless we are able to run our own campaign in 1940 voters will have to choose between Republicans and Democrats on one side and Communists on the other whose policies on war and peace are entirely controlled by Stalin. These policies are a betrayal of Socialism and a dangerously hypocritical adoption of an anti-war program which they do not really mean.

In a year of crisis it will be a great calamity if voters are left without even information that there is a socialist program for domestic affairs and for foreign affairs, in which hope is to be found. This program will not, alas, have in 1940 the support of the majority of the workers. It never will have it unless it is advanced with persuasive power. Such a program is not advanced by silence in time of crisis.

TOBACCO PROFITS ALL BUT FARMERS

That the cigarette is a principal prop holding up Uncle Sam's financial structure was revealed by a Bureau of Internal Revenue report this week, showing that last year it produced more than \$500,000,000 in taxes.

It also makes fabulous profits for cigarette manufacturing companies and their officials. Three officers of the American Tobacco Company were shown to have pulled down \$175,809 each last year. In addition, President George W. Hill and his son between them collected \$444,964.

One officer of Liggett & Meyers was paid \$90,378 and five others received \$80,378 each.

More than 50 other officials of these two companies were paid sums between \$10,000 and \$75,000 each.

Apparently the farmers who grow tobacco are alone denied the smiles of My Lady Nicotine. For their labor and investment in producing the 1939 crop they received less than half the amount the government collected in taxes on cigarettes. When profits and salaries of the Big Three cigarette companies are lumped together, they make a sum greater than the entire income of tobacco growers.

And that, according to Secretary Henry A. Wallace, is one of the things wrong with agriculture.—Labor.

Against the insidious wiles of foreign influence the jealousy of a free people ought to be constantly awake, since history and experience prove that foreign influence is one of the most baneful foes of republican government. — George Washington.